

Európska
komisia

PANORAMA

JESEŇ 2017 / č. 62

Posilňovanie inovácií vo všetkých regiónoch

INTELIGENTNÉ
RIEŠENIA
PRE RAST
A PRACOVNÉ
MIESTA

ODOVZDÁVANIE
CIEN REGIOSTARS
2017:
24 PROJEKTOV
VO SVETLE
REFLEKTOROV

Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

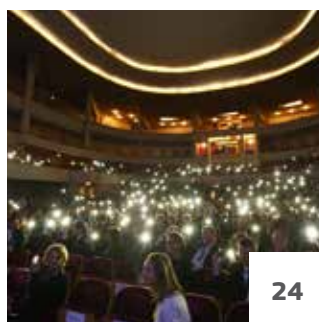
EDITORIÁL.....	03	INTELEKTUÁLNE ŽAHY V SEVERNOM A STREDNOM ŠVÉDSKU.....	32
AKTUALITY POLITIKY SÚDRŽNOSTI: KOMISÁRKA CORINA CREȚU.....	04	ŠVÉDSKO ZACHYTENÉ OBJEKTÍVOM	42
INICIATÍVA #COHESIONALLIANCE.....	06	PÁR SLOV OD OBČANOV EÚ.....	44
ZAINTERESOVANÉ STRANY DISKUTUJÚ O POLITIKE SÚDRŽNOSTI PO ROKU 2020.....	08	MLADÍ DOBROVOĽNÍCI INTERREG	46
INTELEKTUÁLNEJŠÍ RAST PROSTREDNÍCTVOM INOVÁCIÍ EÚ	16	NOVÉ OPATRENIA PRE RAST A PRACOVNÉ MIESTA	48
FINALISTI CIEN REGIOSTARS 2017.....	24	INFORMAČNÉ MIESTO: 4 – REGIONÁLNE INVESTOVANIE.....	50
PODNIKANIE V REGIÓNOCH A MESTÁCH	28	PROJEKTY Z PORTUGALSKA A ÍRSKA	53
MAPOVANIE HOSPODÁRSKEHO OŽIVENIA	30	PROGRAM.....	55

06

16

24

32

V tomto vydaní ...

Jesenné číslo časopisu *Panorama* sa zameriava na inováciu. V rozhovore s komisárkou Corinou Crețuovou sa dočítate, aký je súčasný stav a ďalšie kroky v rámci príprav na politiku súdržnosti po roku 2020. V našej podrobnej reportáži predstavujeme severné stredné Švédsko, v ktorom tradičné výrobné odvetvia ustupujú do úzadia a prenechávajú miesto modernejšej vedomostnej ekonomike. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu im pomohli identifikovať oblasti rastu a my vyzdvihujeme súbor projektov, pri ktorých sa využil tento nový prístup.

Inteligentná špecializácia sa tiež podrobnejšie rozoberá v článku o nedávnom oznámení Komisie, v ktorom sa vymedzuje budúcnosť stratégie, pričom príspevky zainteresovaných strán z celej EÚ dosvedčujú, ako už teraz prináša ovocie. V nedávnej správe Svetovej banky o podnikaní v Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku

sa porovnáva priaznivost podnikateľského prostredia v týchto členských štátoch s inými krajinami vo svete a uvádzajú sa odporúčania na zlepšenia. Ponúkame prehľad hlavných zistení.

Uvádzame tiež finalistov tohtoročných ocenení Regiostars, predstavujeme ďalších štyroch mladých členov dobrovoľníckeho programu Interreg Volunteer Youth, sekcia „Vašimi slovami“ obsahuje príspevky z Fínska, Českej republiky, Portugalska, Talianska a Lotyšska a v sekcii fotografií sa objektív zaostruje na projekty vo Švédsku.

Želám vám príjemné čítanie.

AGNÈS MONFRET

Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia

EDITORIÁL

„Do európskych plachiet znova duje priaznivý vietor. Otvára sa nám príležitosť, ktorá však nebude trvať večne. Zúročme túto dynamiku čo najviac, chyťme priaznivý vietor do plachiet.“

Týmito slovami predseda Juncker vo svojom prejave o stave Únie vyzval všetkých Európanov k tomu, aby nadviazali na súčasnú priaznivú situáciu a spojili svoje sily v záujme dosiahnutia ďalšej integrácie medzi krajinami a občanmi. Predseda Juncker vyzval na „Úniu rovnosti“, kde „nie je priestor pre občanov druhej triedy“.

Drahý čitateľ, sotva by mohla iná veta lepšie vyjadriť hlavný cieľ politiky súdržnosti. Pretože práve na tomto pracujeme už viac ako 40 rokov: chceme zabezpečiť, aby mal každý európsky občan, a to bez ohľadu na to, kde žije, prístup k rovnakým príležitostiam a aby mohol za rovnakých podmienok využívať výhody najväčšieho vnútorného trhu na svete.

Politika súdržnosti podporuje projekty, nádeje a sny ľudí v každom jednom regióne EÚ, no pozornosť sa často upriamuje na menej rozvinuté regióny. Práve preto som rada, že toto číslo *Panoramy* zahŕňa veľkú správu o švédskom regióne Norra Mellansverige. Tieto stránky obsahujú povzbudzujúci náhľad na to, čo politika súdržnosti robí a čo dosahuje v tomto regióne, ale načrtávajú aj živý obraz výnimočného európskeho záväzku prak-

tických vykonávateľov politiky súdržnosti. Tento záväzok ma rovnako ohromil vlni v novembri, keď som mala príležitosť navštíviť Štokholm a región Västmanland.

Vďaka tejto a ostatným návštevám som sa ešte viac presvedčila o schopnosti našej politiky prinášať hmatateľné výhody pre všetky regióny EÚ. Politikou súdržnosti sa skutočne podporujú investície vo všetkých 276 regiónoch EÚ. V mnohých prípadoch investície prinášajú výhody aj za hranicami, napríklad keď ich vykonávajú podniky z iných krajín EÚ. Ale to nie je všetko. Politika súdržnosti v podstate splnomocňuje európske regióny, aby spoločne riešili spoločné výzvy, ako je globalizácia, technologické zmeny a migrácia, ktoré by nikto z nich nedokázal vyriešiť sám. Iný spôsob, ako povedať, presne ako predseda Juncker, že spolu sme silnejší. ■

CORINA CREȚU

Európska komisárka pre regionálnu politiku

ROZHOVOR

Na dobrej ceste k politike súdržnosti po roku 2020

V nadväznosti na slubný výsledok júnového fóra o súdržnosti komisárka Corina Crețu poskytuje čitateľom časopisu *Panorama* najnovšie informácie o prípravách na politiku súdržnosti po roku 2020.

Fórum o súdržnosti bolo prezentované ako míľnik v diskusiách o budúcnosti politiky súdržnosti. Čo si myslíte o podujatí a jeho vplyve na diskusie?

Fórum bolo veľmi úspešné, prišlo 700 účastníkov z celej Európy vrátane mnohých zástupcov regiónov. Všetci prítomní sa zhodli, že riešenie rozdielov a nerovností je pre EÚ hlavnou prioritou. Politika súdržnosti je opätovne ústredným bodom európskej agendy a zažíva nový „impulz“. Mala by zostať kľúčovou investičnou a inovačnou politikou v záujme zabezpečovania inteligentného a udržateľného rastu pre všetkých v celej Európe.

Odniesla som si tri kľúčové posolstvá: po prvé, že Európa potrebuje menšie rozdelenie a väčšiu súdržnosť; po druhé, že politika súdržnosti je cement, ktorý drží Európu pohromade; a po tretie, že poli-

tika súdržnosti zajtrajška musí byť pružnejšia a jednoduchšia. Musíme však nájsť tú správnu rovnováhu medzi modernizáciou našej politiky a nepreťažovaním našich príjemcov radikálnymi zmenami každých sedem rokov.

Po tom, ako ste vy a komisár Oettinger vydali diskusný dokument o budúcnosti financií EÚ, rozprúdila sa živá diskusia o rozpočte politiky súdržnosti po roku 2020. Aký je súčasný stav diskusie a aké máte očakávania?

Diskusný dokument je významný hlas v diskusii o budúcnosti Únie. Občania EÚ očakávajú, že Únia bude riešiť množstvo nových výziev: migráciu, kontrolu vonkajších hraníc či globalizáciu, ako aj mnohé dlhodobé priority: znižovanie sociálnej a územnej nerovnosti, inováciu, investície do infraštruktúry, prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Brexit zároveň znamená menej zdrojov. Budúci rozpočet EÚ sa teda musí čerpať účinnejšie, na programy s preukázanou pridanou hodnotou EÚ, a zároveň musí poskytovať väčšie stimuly pre členské štáty na vykonávanie štrukturálnych reforiem.

Dokument obsahuje veľa návrhov a možností na reformu fondov EÚ. Otvára síce

diskusiu, ale nepredstavuje konečné návrhy či odpovede. Reakcie pomôžu Komisii pri vypracovaní návrhov pre nasledujúci viacročný finančný rámec v polovici roka 2018.

Každých sedem rokov Komisia pracuje na „zjednodušení prístupu k finančným prostriedkom politiky súdržnosti EÚ a ich využívaní“. Skupina na vysokej úrovni pre zjednodušenie pre príjemcov EŠIF nedávno predložila výsledky svojej práce. Skutočne sa veci pohybujú dopredu? Aké sú ďalšie kroky na programové obdobie po roku 2020?

Veci sa už začali hýbať dopredu. Napríklad v návrhoch na súhrnné nariadenie sa rozšíril rozsah zjednodušených nákladov. Okrem toho spolu s vnútroštátnymi audítormi riešime niekoľko odporúčaní skupiny na vysokej úrovni na obmedzenie záťaže auditmi, zvýšenie právnej istoty a identifikáciu postupov pozlacovania (tzv. gold-plating).

Na obdobie po roku 2020 potrebujeme radikálne znížiť množstvo právnych predpisov a usmernení v oblasti politiky súdržnosti. Musíme si ponechať prvky, vďaka ktorým je táto politika jedinečná, ako sú

ex ante kondicionality, no nesmieme pritom upadnúť do mikroriadenia. Takisto by sa mali uplatňovať rovnaké pravidlá na rovnaké typy intervencií bez ohľadu na zdroje financovania. Naše pravidlá musia byť menej zložité. Preto potrebujeme ďalšie rozlišovanie na lepšie zohľadňovanie rôznych potrieb a potenciálov, musíme pracovať viac na výstupoch a výsledkoch než na faktúrach a viac využívať bežné zjednodušené náklady.

Hovorí sa, že sa pripravuje aliancia za politiku súdržnosti. Aké sú ciele tejto aliancie?

Diskusie o budúcnosti politiky súdržnosti sa v uplynulých mesiacoch zintenzívnili, čo pravdepodobne bude pokračovať. Preto som v máji spolu s komisiárkou Thyssenovou navrhla, aby sa všetky zainteresované strany politiky súdržnosti zapojili do „širokej koalície na pozdvihnutie profilu“ našej politiky. Cieľom je spojiť sily a ukázať, ako veľmi táto politika prispieva k zlepšovaniu života európskych občanov.

V súvislosti s blížiacimi sa rokovaniami o budúcom období financovania po roku 2020 sa domnievam, že takáto koalícia môže byť kľúčovým faktorom na zabezpečenie toho, aby sa táto veľmi potrebná politika v budúcnosti aj naďalej výrazne financovala. Ak európske regióny a mestá, nemocnice, školy, MSP, MVO, ako aj jednotliví poslanci EP budú spoločným hlasom volať po silnej politike súdržnosti po roku 2020, kto im môže protirečiť?

Výbor regiónov už v počiatočnej fáze vyjadril záujem o koordináciu zostavovania a činnosti tejto „aliancie za súdržnosť“, preto nie je na mne, aby som hovorila, čo má byť jej úlohou. Myslím si však, že

takáto široká aliancia by mohla presadiť svoje stanoviská napríklad tak, že sa vytvorí on-line petícia alebo sa zozbierajú krátké videoposolstvá od príjemcov (učitelia, používatelia električiek, primátori a starostovia, podnikatelia atď.), v ktorých povedia, prečo na svojej úrovni podporujú silnú politiku súdržnosti.

Ako sa hovorí: „Ochutnaj a uvidíš.“ Inak povedané, dajme väčšie slovo tým, ktorí pocítili výhody politiky súdržnosti vo svojom regióne!

V dňoch 9. – 12. októbra sa uskutoční Európsky týždeň regiónov a miest. Čo by ste odkázali tisícom účastníkov, ktorí prídu do Bruselu?

Sila tejto politiky spočíva v záväzku, poznatkoch a trpezlivej práci tisícov odborníkov v našich regiónoch. Chcela by som ich vyzvať, aby si toto všetko zobrali so sebou, podelili sa o to s nami a aby sa inšpirovali zo vzájomných výmen. Práve v týchto cezhraničných interakciách bije samotné srdce Európy. ■

“Mojou ambíciou je, aby bola táto iniciatíva čo najhmatateľnejšia a najviditeľnejšia, aby oslovila maximálny počet miestnych, regionálnych, vnútroštátnych a európskych volených zástupcov, ba čo viac, aby sa dostala k tým, ktorí každodenne pocitujú pridanú hodnotu politiky súdržnosti.”

Presadzovanie silnej, účinnej a viditeľnej politiky súdržnosti

Predseda Európskeho výboru regiónov Karl-Heinz Lambertz vysvetľuje, ako sa nedávno vytvorená iniciatíva #CohesionAlliance (Aliancia za súdržnosť) usiluje zvyšovať povedomie európskych občanov o hlavnej investičnej politike EÚ.

Tento rok sa Európska únia nepochybne vyhla dvom populistickým a mimoriadne nebezpečným ohrozeniam svojej jednotnosti v Holandsku a vo Francúzsku. Dôkaz o jej túžbe po reforme možno nájsť na najvyššej úrovni jej úvah o budúcnosti Európy, no v súčasnosti sa nachádza na križovatke.

Vyskytli sa snahy o reformu, niekedy k lepšiemu, no „staré“ politiky aj naďalej predstavujú hrozbu, a to predovšetkým politika súdržnosti a spoločná poľnohospodárska politika. Súčasne sa objavujú nové výzvy, ako je brexit alebo potreba robiť viac pre bezpečnosť občanov, obranu, riadenie migrácie a utečencov a zahraničnú politiku.

V tejto situácii by bola chyba vybrať si zlé ciele, a preto Európsky výbor regiónov (VR) obhajuje silnú, účinnú politiku súdržnosti, ktorá je viditeľná pre občanov.

V záujme jej lepšej obhajoby bola vytvorená iniciatíva #CohesionAlliance alebo Aliancia za súdržnosť. Široká verejnosť má príliš malé povedomie o politike súdržnosti napriek tomu, že ide o hlavnú investičnú politiku EÚ. Zvykne sa zabúdať, ako by Európa vyzerala bez tejto politiky.

Čísla hovoria za všetko

Ako bolo zdôraznené v dokumente na rokovanie o budúcnosti financií EÚ, nikdy by sa nemalo zabudnúť na to, že v období rokov 2007 – 2013 sa v rámci politiky súdržnosti poskytla finančná pomoc pre 121 400 startupov a približne 400 000 MSP, na 94 955 výskumných projektov a 33 556 projektov spolupráce medzi MSP a výskumnými centrami, 41 600 nových dlhodobých pracovných miest súvisiacich s výskumom, 1500 km zlepšených železničných tratí v transeurópskej dopravnej sieti a napokon na 49,7 milióna účastí v intervenciách zameraných na zlepšenie ľudského kapitálu, pričom takmer polovica z nich viedla k nadobudnutiu nových zručností.

Európa, ktorá svojim občanom poskytuje ochranu, najmä pred negatívnymi vplyvmi globalizácie, je stelesnená v politike súdržnosti. Takisto nie je náhoda, že občianska podpora tejto politiky sa neustále zvyšuje, ako to dosvedčuje nedávny prieskum Eurobarometra z júna 2017, v ktorom 78 % občanov usudzuje, že regionálne investície EÚ majú pozitívny vplyv na ich mesto alebo región.

Táto ochrana je hmatateľná – čísla hovoria za seba, ale politika súdržnosti je aj naďalej najviac napádaná európska politika, a to v kontexte, keď v budúcnosti očakávame drastické zníženie viacročného finančného rámca (VFR), predovšetkým v dôsledku odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ.

Moja analýza znie takto: VR nemôže obhajovať túto politiku a dosahovať očakávané výsledky sám. Prostredníctvom iniciatívy #CohesionAlliance musí byť katalyzátorom pre všetky iniciatívy presadzujúce súdržnosť, ktoré vznikajú na jednotlivých územiach. Tieto iniciatívy sú početné a kvalitné – mestá, regióny, občianska spoločnosť, hospodársky svet, združenia a siete sa mobilizujú s cieľom navrhnuť novú politiku súdržnosti do budúcnosti.

Myšlienkou je vyhnúť sa nezvratným zásadám pevne stanovenej politiky súdržnosti. Riešením je naopak preukázať, že na to, aby mohla politika súdržnosti pokračovať, musí byť pretvorená tak, aby sa opierala o svoje základné zásady a trojicu hodnôt založenú na územnej súdržnosti, mobilizácii súkromného sektora prostredníctvom vhodných finančných nástrojov a na tom, že bude súčasťou pružnejšieho Paktu stability a rastu.

V stanovisku VR „za silnú a účinnú európsku politiku súdržnosti po roku 2020“ sa zdôrazňuje toto smerovanie: rozpočet zodpovedajúci našim ambíciám; opätovné potvrdenie zásady politiky partnerstva založenej na územnom prístupe; drastické

zjednodušenie postupov, najmä v oblasti riadenia a kontroly, založené na zásadách diferenciacie a proporcionality; silnejšie prepojenie so štrukturálnymi reformami prostredníctvom *ex ante* kondicionality; nové ukazovatele na vyčlenenie finančných prostriedkov a lepšie zohľadňovanie rozdielov na nižšej ako regionálnej úrovni; a lepšia viditeľnosť výsledkov.

Spojenie síl

Práve z týchto zásad spoločne vychádzali VR a významné združenia miestnych orgánov (CPMR, AER, Eurocities, CEMR, AEER) pri vytváraní tejto platformy #CohesionAlliance, ktorej zámerom je zoskupiť všetky iniciatívy, ktoré možno identifikovať v rámci týchto všeobecných zásad. VR sa tak môže stať inštitucionálnym hovorcom za územia a požiadavky občanov v rámci rokovaní o budúcnosti VFR a pri tvorbe budúcich nariadení, ktorými sa bude riadiť využívanie európskych štrukturálnych a investičných fondov.

V nadväznosti na stanovisko VR z 12. mája 2017 a odštartovaní veľkej iniciatívy #CohesionAlliance 18. mája začneme politicky rozvíjať túto platformu pri príležitosti európskeho týždňa regiónov a miest, ktorý sa začína 9. októbra.

Mojou ambíciou je, aby bola táto iniciatíva čo najhmatateľnejšia a najviditeľnejšia, aby oslovila maximálny počet miestnych, regionálnych, vnútroštátnych a európskych volených zástupcov, ba čo viac, aby sa dostala k tým, ktorí každodenne pociťujú pridanú hodnotu politiky súdržnosti.

Práve z tohto dôvodu bude aliancia 10. októbra hlavným bodom schôdze Výboru Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj a komisie VR pre politiku územnej súdržnosti. Bude veľmi dôležité spolu s komisárkou Crețuovou sprostredkovať tieto posolstvá 15. novembra Rade pre všeobecné záležitosti, aby sa aj naďalej zvyšovalo povedomie členských štátov, ktoré budú prijímať rozhodnutia o rozpočte so zásadným významom pre budúcnosť Európy.

Spolu s alianciou zhromaždíme všetku svoju energiu, aby sme obhájili politiku súdržnosti v záujme všetkých Európanov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://cor.europa.eu/sk/Pages/home.aspx>

Vzhľadom na nadchádzajúcu siedmu správu o súdržnosti sme v tomto čísle venovali rubriku „Vašimi slovami“ viacerým príspevkom zainteresovaných strán na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni prebiehajúcim a kľúčovým diskusiam o politike súdržnosti po roku 2020.

Panorama víta vaše príspevky, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Ak chcete získať informácie o termínoch a pokynoch na odosielanie príspevkov, kontaktujte nás. regio-panorama@ec.europa.eu

Politika súdržnosti po roku 2020 – zložitá zmes priorít

Portugalsko výrazne podporuje zachovanie silnej politiky súdržnosti s vhodnými zdrojmi v záujme dosahovania jej hlavných cieľov, a to umožňovať členským štátom a regiónom priblížiť sa k rozvojovým normám Európskej únie.

Pedro Marques
Minister plánovania
a infraštruktúr, Portugalsko

Na tento účel je dôležité zachovať pevný rozpočet EÚ a hľadať nové riešenia v kontexte diskusie o vlastných zdrojoch Európy (v súvislosti s ktorými nemožno ignorovať príspevky z Montiho správy), ktoré budú zodpovedať výstupom brexitu, a, samozrejme, financovaní nových výziev a politik.

Politika súdržnosti sa musí čoraz viac zameriavať na konkurencieschopnosť prostredníctvom podpory inovácie, zručností a zamestnanosti, ktoré sú kľúčovými faktormi reálnej konvergenencie a trvácnej súdržnosti.

Tento prístup však musia dopĺňať osobitné nástroje na podporu konvergenencie v krajinách čerpajúcich finančné prostriedky z Kohézneho fondu. Musí sa tiež zaistiť zameranie na plánovanie a výsledky.

Ex ante kondicionality by sa mali zachovať a posilniť a ak je to vhodné, mali by sa vytvoriť *ex post* kondicionality spolu so „sti-

mulmi“ na podnietenie konvergenencie v najmenej rozvinutých členských štátoch.

Od podobnej zmluvnej logiky by sa malo odvíjať hlbšie a menej byrokratické spoločné riadenie medzi Európskou komisiou a členskými štátmi podľa „zmlúv založených na dôvere“. Z hľadiska zmluvných výsledkov možno vyvinúť viac úsilia na posilnenie prepojenia medzi národnými programami reforiem a čerpaním štrukturálnych fondov.

Na to je potrebné zosúladiť politiky a opatrenia na podporu konkurencieschopnosti v záujme konvergenencie a zamestnanosti na jednej strane, s ostatnými politikami a opatreniami, ktoré sa zameriavajú na zlepšovanie územnej konkurencieschopnosti a súdržnosti, na strane druhej.

V prvom rade by sa politiky mali zamerať na: inováciu a poznatky, aby sa zabezpečili podmienky pre konkurencieschopnosť podnikov a rozvoj vedeckého a technologického základu pre obnovené stratégie založené na inovácii; a na kvalifikáciu, odbornú prípravu a zamestnanosť, aby sa zaistila dostupnosť ľudských zdrojov s potrebnými zručnosťami pre hospodársky a sociálny rozvoj a modernizáciu.

Na druhej strane by sa politiky a opatrenia súvisiace s územnou konkurencieschopnosťou a súdržnosťou mali zamerať na: i) energetiku a zmenu klímy, aby sa zabezpečili podmienky na zníženie energetickej závislosti; ii) morské hospodárstvo, aby sa posilnil jeho strategický potenciál (vrátane námornej hranice); iii) posilnenie väzby s globálnymi sieťami a trhmi, aby sa podporovala konkurencieschopnosť a príťažlivosť mestských regiónov a súčasne ich sociálna súdržnosť; a iv) dodatočné zameranie na riedko osídlené a cezhraničné územia s cieľom podporovať cezhraničnú spoluprácu a ich konkurencieschopnosť a súčasne využívať ich domáce zdroje.

Toto je v skratke zložitá zmes priorít, ktoré sa musia riešiť v rámci politiky súdržnosti, keď sa európske hospodárstva pripravujú na zvládanie nevyhnutných štrukturálnych hospodárskych zmien v kontexte globalizácie a digitálnej transformácie, pričom sa nesmie vybočiť z cesty udržateľného znižovania územných nerovností. ■

Politika súdržnosti po roku 2020 – jednoduchšia pre všetkých

Politika súdržnosti kladie základy pre pozitívne zmeny v sociálno-hospodárskom rozvoji členských štátov. Prostredníctvom tejto politiky sa výrazne znížili rozdiely medzi regiónmi a na administratívnej úrovni. Okrem toho prispela k značnému rastu v EÚ. V nasledujúcich mesiacoch budeme mať veľa práce s prípravami na rámec politiky súdržnosti na nasledujúce programové obdobie (po roku 2020). Na čo by sme sa teda mali zamerať?

Politika súdržnosti prostredníctvom svojich intervencií zameraných na dobre zacielený rozvoj členských štátov posilňuje konkurencieschopnosť regiónov, prispieva ku skutočnej konvergencii v rámci EÚ a podporuje dokončenie jednotného trhu. Ako hlavná investičná politika EÚ musí politika súdržnosti zostať stabilným a silným nástrojom zameraným na budúci regionálny rozvoj.

Myslím si, že táto politika sa musí odvíjať od dlhodobej stratégie a od správy na všetkých troch úrovniach vykonávania – európskej, vnútroštátnej a regionálnej/miestnej. Dobrá správa je podmienkou priateľského investičného prostredia, účinného čerpania a dosahovania strategických cieľov. Navyše umožňuje pružne reagovať na nepredvídané celosvetové a európske výzvy, ktoré môžu mať vplyv na naše životy v EÚ.

Potrebujeme nástroje EÚ, ktorých výsledky môže každý jeden občan vidieť v bežnom živote. Do budúcnosti máme príležitosť ešte viac zlepšiť viditeľnosť a zrozumiteľnosť politiky súdržnosti v každom členskom štáte. Lepšia koordinácia, zosúladenie doplnkovosti a hľadanie synergií medzi rôznymi podpornými programami EÚ je ďalšia výzva pre politiku po roku 2020.

Karla Šlechtová
Ministerka pre regionálny rozvoj,
Česká republika

Vykonávanie politiky súdržnosti musí byť orientované na sieť a zapájať územných partnerov a podniky, pretože spolupráca sa musí vykonávať horizontálne aj vertikálne. V Českej republike naše ministerstvo plne realizuje platformy otvoreného partnerstva, na ktorých môžu zainteresované strany diskutovať o budúcnosti politiky súdržnosti. Okrem toho podporujeme a sme pripravení viesť diskusie o nadnárodných platformách s cieľom vytvoriť východisko pre akékoľvek budúce rozhodnutia.

Napokon dodávam, že teraz by sme mali využiť túto príležitosť a poukázať na význam politiky súdržnosti. Všetky členské štáty musia spolupracovať s Komisiou, aby vytvorili jej budúcu podobu, pričom by sa mali zamyslieť nad poučeniami a opätovne vystavať dôveru na všetkých úrovniach. Jednoduchší systém vykonávania s menšou administratívnou záťažou by sa mohol stať skutočnosťou a našim záväzkom je vytvoriť takýto systém. Ďalšia dôležitá vec je zamerať sa na spoločné riadenie, ktoré je prejavom spoločných záväzkov a posilňuje politickú zodpovednosť medzi Komisiou a členskými štátmi. ■

Politikou súdržnosti sa dajú úspešne riešiť nové strategické výzvy

Politika súdržnosti je najproduktívnejším nástrojom na úrovni EÚ, ktorý môže priniesť skutočnú strategickú zmenu, ktorú naši občania požadujú. Dá sa dosiahnuť len zabezpečením dostatočného financovania, zvýšením domácej zodpovednosti a značne zníženým regulačným prístupom.

Dana Reizniece-Ozola
Ministerka financií, Lotyšsko

Najmä vďaka financovaniu politiky súdržnosti dosahovali pobaltské štáty jednu z najlepších úrovní konvergencie. Po vstupe do EÚ sa HDP na obyvateľa v Lotyšsku v porovnaní s priemernou mierou EÚ zvýšil zo 47 % (v roku 2004) na 65 % (2016), čo je zásadný pokrok. Európske štrukturálne a investičné fondy boli dôležité pre prekonanie krízy,

keďže v období rokov 2008 – 2015 sa rast HDP zvyšoval priemerne o 1,3 % ročne.

Napriek úspechu doterajšej politiky by však Lotyšsku trvalo ešte dlho, kým by dosiahlo priemer EÚ z hľadiska HDP na obyvateľa. Tieto časové limity nezodpovedajú očakávaniam občanov a spôsobujú sklamanie a rastúci euroskepticizmus, a to v menej rozvinutých, ako aj rozvinutých regiónoch.

Samotnou politikou súdržnosti sa dajú úspešne riešiť nové strategické výzvy, ktorým EÚ čelí. Preto by bolo veľmi krátkozraké podkopávať dôležitosť súdržnosti. Mala by byť lepšie zameraná a mala by sa použiť na podporu opatrení, ktoré majú overiteľný vplyv na potenciálny rast, zvyšovanie konkurencieschopnosti a produktivity, ako aj na umožnenie transformácie hospodárstva.

Jedným z hlavných dôvodov úspechu politiky súdržnosti v Lotyšsku je, že sme uznali význam týchto fondov na včasné začatie strategických reforiem. Preto v tom vidím silný argument v prospech ďalšieho prepojenia politiky súdržnosti so štrukturálnymi reformami. Na to, aby sa toto prepojenie stalo efektívnejším, je však potrebné splniť ešte niekoľko predpokladov.

Samotnú politiku súdržnosti by bolo potrebné posilniť, aby sa z nej stal ešte strategickejší nástroj. Realizačné mechanizmy sa musia revidovať a radikálne zjednodušiť – doterajšie úsilie o zjednodušenie nevedlo ku skutočnému zjednodušeniu. Vo štvrtom roku súčasného

programového obdobia vidíme v celej EÚ v praxi len veľmi malý pokrok, pretože vnútroštátne a regionálne správy sa stále pokúšajú zvládnuť všetky byrokratické postupy.

Kľúčovým prvkom je dôvera. Ak čas ukáže, že krajina alebo región sú schopné efektívne a náležite využívať finančné prostriedky, malo by sa im dôverovať v tom, že zavedú účinné kontrolné postupy a prijmú vlastné strategické rozhodnutia na vykonávanie čo najlepšej politiky súdržnosti. ■

“Jedným z hlavných dôvodov úspechu politiky súdržnosti v Lotyšsku je, že sme uznali význam týchto fondov na včasné začatie strategických reforiem. Preto v tom vidím silný argument v prospech ďalšieho prepojenia politiky súdržnosti so štrukturálnymi reformami.”

Prečo potrebujeme politiku súdržnosti

Politika súdržnosti, ktorá zahŕňa všetky regióny, tie silnejšie aj slabšie, má zásadný význam pre úspešnosť Európskej únie.

Európske regióny sú základom Európskej únie z politického, hospodárskeho, sociálneho aj kultúrneho hľadiska. Pretrvávajúca silná podpora pre regióny po roku 2020 má preto zásadný význam pre úspešnosť Európy. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) nám umožňujú vytvárať správny impulz a zvyšovať investície. Zabezpečujú, aby bola Európa zrozumiteľná a prístupná pre občanov, pričom podporujú spoluprácu.

Beate Merk
Štátna ministerka Bavorska pre európske záležitosti a regionálne vzťahy

Už v skorom štádiu Bavorsko zostavilo svoje stanovisko k reforme EŠIF, ktorá sa uskutoční po roku 2020. Našou hlavnou obavou, ktorú máme spoločnú s ostatnými regiónmi Európy, je to, aby sa zachovala vhodná úroveň EŠIF pre všetky európske regióny. Týka sa to najmä rozvinutejších

regiónov, ako je Bavorsko, aby ich silnejšia regionálna excelentnosť aj naďalej prinášala výhody ich menej rozvinutým susedom prostredníctvom vyššieho dopytu a dodatočnej pridanej hodnoty. Spoločná európska podporná politika Európu spája namiesto toho, aby ju rozdeľovala na „darčov“ a „príjemcov“.

Silný región, ako je Bavorsko, neznamená len prekvitajúce mestá. Najmä okresy, ktoré hraničia s Českou republikou, patria medzi štrukturálne slabšie oblasti, a teda sú prioritnými oblasťami pre intervencie Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Regionálna politika EÚ je pre nás veľmi dôležitá, pretože sa priamo dotýka ľudí v Bavorsku a v iných európskych regiónoch. Mnohé projekty v Bavorsku je možné vykonávať len vďaka finančným prostriedkom EÚ. Oproti krátkodobým mechanizmom krízového riadenia EŠIF poskytujú dlhodobé financovanie počas celého obdobia financovania, pričom finančné prostriedky a zdroje sa stanovujú vopred. Umožňuje to vysoký stupeň plánovania a finančného zabezpečenia. Takisto to umožňuje sledovať významné celoeurópske ciele, ktoré nemusia viesť k „rýchlym víťazstvám“, ale naopak si vyžadujú dlhodobejšiu stabilnú politickú pozíciu. Dlhodobé, udržateľné EŠIF založené na grantoch by nemali byť nahradené selektívnymi, krátkodobými finančnými nástrojmi. Naopak by sa mala zachovať ich strategická, spoločná štruktúra financovania projektov orientovaná na výsledky.

„Stavajme mosty, nie múry“ musí byť motom Európy po roku 2020. Všetky strany by mali spolupracovať bez vytvárania zby-

točných rozdielov. Vyžaduje si to ešte intenzívnejšiu cezhraničnú spoluprácu. Programy Interreg nepochybne prispeli k integrácii Európy. Spolupráca so susedmi jasne dokazuje miestnym obyvateľom pridanú hodnotu stabilnej Európy – pohraničné oblasti minulosti sa stali styčnými miestami budúcnosti.

Nové politické prístupy, ako sú makroregionálne stratégie, by sa mali takisto posilniť a mali by sa vytvoriť ďalšie synergie v nadnárodných programoch EÚ. Ako predsedajúci člen stratégie EÚ pre alpský región (EUSALP) sa Bavorsko zaviazalo posilňovať makroregionálne stratégie EÚ po roku 2020. Takisto sa pevne zaviazalo k obmedzovaniu byrokratickej záťaže v politike financovania, čím sa posilní sebestačnosť a zabezpečí sa, aby si regionálna pomoc zachovala svoju pridanú hodnotu.

Európska politika súdržnosti je autentickým vyjadrením európskej solidarity – silnejšie strany podporujú slabšie. Bavorsko to chápe a cení si to. Samo zažilo solidaritu iných na svojej ceste od poľnohospodárskeho štátu ku krajine inovácií. Dnes bavorské spoločnosti spolupracujú s partnermi z celej Európy. Strategická európska regionálna politika teda do svojej pôsobnosti zahŕňa všetky európske regióny vrátane tých vyspelejších. Toto je jediný spôsob, akým možno posilniť sociálnu a regionálnu súdržnosť v rámci členských štátov a medzi nimi a súčasne podporovať hospodársku úspešnosť všetkých regiónov. Ak sa nám to podarí dosiahnuť a ak miestni obyvatelia pocítia konkrétne úspechy odvíjajúce sa od európskej spolupráce, občania sa budú môcť tešiť z novo nadobudnutej dôvery v EÚ. ■

Zapojenie regiónov a ochrana solidarity

Účinné procesy v rámci politiky súdržnosti, ako sú stratégie inteligentnej špecializácie a mestská agenda, sa musia posilniť aj po roku 2020.

Sonja Palhus
Manažérka pre medzinárodné záležitosti, Regionálna rada pre juhozápad, Fínsko

Dnes sa regiónu juhozápadného Fínska darí dobre. Nebolo to tak vždy, ale hospodársky rast sa postupne dostáva do popredia, a to

vďaka rastúcim investíciám najmä v tzv. modrom hospodárstve a vo výrobnom sektore. Okrem tohto pozitívneho vývoja prináša táto podpora regiónu nové výzvy, čo znamená, že sa musia zabezpečiť finančné nástroje a pevný základ pre tento rast.

Vďaka polohe tohto regiónu v srdci Baltského mora je to pre aktérov z juhozápadného Fínska veľmi prirodzené prostredie, aby sa zapojili do stratégie EÚ pre región Baltského mora (EUSBSR) a vykonávali ju. Táto makroregionálna stratégia poskytla veľmi dôležitý rámec pre cezhraničnú spoluprácu, pretože námorné hranice boli v regióne vždy dôležitým faktorom.

Regionálna rada pre juhozápad Fínska je jediným riadiacim orgánom Interreg vo Fínsku – programu pre centrálnu oblasť Baltského mora –, a preto priamo vidí pridanú hodnotu aktívnej a cezhraničnej spolupráce založenej na výsledkoch. Spolupráca s podporou Kohézneho fondu v oblasti spoločných výziev a silných stránok prináša do regiónu nové nápady a riešenia a aj v budúcnosti bude mať silnú podporu.

Politika súdržnosti po roku 2020 zvyšuje očakávania regionálnych developerov. Je potrebná ďalšia generácia európskej politiky súdržnosti, pričom sa však jej reforma nesmie obmedziť na technické úkony, ale musí zaujať systematickejší prístup k udržateľnému regionálnemu hospodárskemu, sociálnemu a environmentálnemu rozvoju.

Tematické zameranie by mala sprevádzať dynamickosť a pružnosť. Na realizáciu vízií regiónov a pochopenie nevyhnutných opatrení je potrebné zjednodušenie a pružnosť procesov. Musí sa uplatňovať väčšia pružnosť, a to bez toho, aby Komisia alebo členské štáty mali väčšiu možnosť stiahnuť finančné prostriedky z regiónu.

Napokon nesmieme zabúdať na to, čo je jadrom politiky súdržnosti – je potrebné zachovať zapojenie všetkých regiónov a solidaritu. ■

Politika súdržnosti je dôležitým nástrojom solidarity EÚ

Politika súdržnosti musí zohrávať viditeľnú úlohu, a to aj z finančného hľadiska, vo všetkých regiónoch Európskej únie, najmä na podporu opatrení s jasnou pridanou hodnotou EÚ.

Najmä pre znevýhodnené regióny je politika súdržnosti hlavným zdrojom financovania investícií. Ale aj pre rozvinuté regióny predstavuje silný impulz pre hospodársky rozvoj a inovácie.

Politiku súdržnosti v Korutánsku až doteraz charakterizovalo zameranie na výskum a vývoj a inovácie. Okrem toho by sa mal uplatňovať prístup tematického zamerania, a to najmä v rozvinutých regiónoch, aby bolo možné reagovať na nové výzvy.

Aby sa však politika súdržnosti stala úspešným a skutočným nástrojom solidarity, treba ju reformovať. To sa vzťahuje najmä na regióny, kde EŠIF len pomerne málo prispievajú k regionálnemu a hospodárskemu rozvoju.

Táto zásadná reforma by mala zahŕňať skutočné vykonávanie proporcionality a dodržiavať zásady subsidiarity. Okrem toho sa musí vykonať skutočné a rozsiahle zjednodušenie a musí existovať harmonizácia s ostatnými oblasťami politiky (napríklad s programom Horizont 2020).

Pre Korutánsko, ktoré je klasickým pohraničným regiónom, je tiež veľmi dôležité, aby európska územná spolupráca (Interreg) pokračovala vo všetkých troch rozmeroch (cezhraničná, nadnárodná a medziregionálna). Tento skutočný nástroj európskej integrácie a spolupráce je často jedinou

Armin Schabus
Programový koordinátor EÚ,
Úrad regionálnej vlády
Korutánska, Rakúsko

možnosťou, a to najmä pre malé regióny, najšť správne riešenia pre nové výzvy.

V rámci pridanej hodnoty by sa makroregionálne stratégie (EUSALP, EUSDR) mali považovať za dôležité nástroje spolupráce a strategického nadväzovania

politických vzťahov. Rozvojom strategických cieľov by sa malo uľahčiť vykonávanie integrovaného prístupu založeného na regionálnych výzvach.

Zahŕňa aj pokračovanie (a zjednodušenie) prístupu miestneho rozvoja vedeného komunitou. Korutánsko začalo obdobie rokov 2014 – 2020 uplatňovaním prístupu miestneho rozvoja vedeného komunitou v rámci programu Interreg Taliansko – Rakúsko ako ambiciózneho pilotného projektu cezhraničného regionálneho rozvoja a rozšírenia prístupu LEADER. Dôrazne sa vyžaduje, aby bol nástroj miestneho rozvoja vedeného komunitou dostupný aj po roku 2020. ■

Prečo potrebujeme silnú politiku súdržnosti

Európa je skúšaná na mnohých frontoch vrátane jej politiky súdržnosti, ktorá sa v súčasnosti spochybňuje.

Zatiaľ čo v Európskej rade a v Komisii na túto tému prebiehajú diskusie, stanovisko miest a regiónov je jasné. Sme presvedčení, že by nielen mala zostať len jednou zo základných politík EÚ, ale mala by sa dokonca posilniť.

A prečo stojíme za politikou súdržnosti? Lebo práve politika súdržnosti svedčí o tom, že EÚ záleží na ľuďoch. Len v samotnom Taliansku nám v rozpätí rokov 2007 až

2013 umožnila vytvoriť viac ako 60 000 pracovných miest.

Ide len o jeden príklad, ktorý dokazuje, ako sa politikou súdržnosti menia územia Európy.

Preto Rada európskych obcí a regiónov (CEMR) presadzuje zabezpečený rozpočet, ktorý umožní bohatým a chudobným regiónom reagovať na naše najnaliehavejšie problémy, akými sú migrácia a zmena klímy.

Zachovanie politiky súdržnosti ako takej však nestačí: prístup k finančným prostriedkom by sa mal zjednodušiť, aby ich mohli využívať aj územia s menšími zdrojmi.

Stefano Bonaccini
Predseda regiónu Emilia-Romagna a predsedu
Rady európskych obcí
a regiónov (CEMR)

Budúca politika súdržnosti musí byť predovšetkým vypracovaná v spolupráci s jednotlivými územiaми Európy. Aby sa tak stalo, do dialógov na mieste by sa mali zapojiť všetky miestne a regionálne vlády, ich zastupujúce združenia a iné zainteresované strany. Mal by sa v rámci nich riešiť predovšetkým vplyv súčasnej politiky súdrž-

nosti, jej pridanej hodnoty, ako aj spôsob, ako ju zdokonaľiť.

Takéto dialógy by prišli v ideálnom čase úvah o budúcnosti Európy. Nedávno sme prijali stanovisko, v ktorom sa stanovuje miestna a regionálna vízia Európy v nadchádzajúcich rokoch. Ako predseda

CEMR vyzývam inštitúcie EÚ, aby sa zapojili do konštruktívneho dialógu s miestnymi vládami. Vyzývam tiež miestne samosprávy, aby sa do týchto diskusií zapájali s nápadmi a návrhmi o tom, ako lepšie zosúladiť EÚ s miestnymi potrebami. ■

Inovácie a strategické programovanie pre podniky

Politika súdržnosti tradične poskytuje účinný nástroj a značný zdroj financovania hlavných výziev v oblasti konkurencieschopnosti, inovácie a sociálnej súdržnosti, ktorými sa európske regióny musia zaoberať.

Massimo Sabatini
Riaditeľ pre regionálnu politiku
a územnú súdržnosť,
Confindustria, Taliansko

konkurencieschopnosti, zatiaľ čo správnym pomerom medzi grantmi a pôžičkami bude možné podporovať investície a konsolidáciu MSP. Budúca politika súdržnosti bude môcť takisto podporovať priaznivejšie produktívne štruktúry pre podniky a verejnú správu bližšie k ich potrebám a celkovo zlepšovať verejné opatrenia pre rozvoj prostredníctvom mechanizmov, akými sú *ex ante* kondicionality, ktoré sa budú udržiavať a stanú sa koncentrovanejšími.

Politika súdržnosti dokáže reagovať na územia v závislosti od ich požiadaviek a potenciálu. Po roku 2020 sa tieto výzvy zintenzívnia, a preto je dôležité, aby Európska únia zachovala a posilnila hlavný nástroj, ktorý má k dispozícii, na podporu verejných a súkromných investícií, harmonický rast na svojich územiach a na znižovanie rozdielov.

Spoločnosť Confindustria považuje túto politiku za rozhodujúcu pri budovaní širšieho európskeho projektu mieru a hospodárskeho rastu, a najmä na riešenie konkurenčných výziev, ktorým musí čeliť európsky priemysel. Prostredníctvom hlavných prvkov tzv. štvrtej priemyselnej revolúcie – t. j. inovácia výroby, vedecký

a technologický výskum, digitalizácia výrobných procesov a rast zručností – je potrebné nájsť v budúcej politike súdržnosti primerané zdroje a nástroje. Táto politika takisto musí rozšíriť skúšky vykonávané pomocou nástrojov, ako je Horizont 2020, na rastúci podiel podnikov.

Spolupráca medzi európskymi územiaми s doplnkovými špecializáciami môže vyváženejším spôsobom vyústiť do rastu

Preto je potrebná reformovaná a zjednodušená politika, ktorá sa bude viac zameriavať na menší počet priorít a merateľné výsledky a ktorá sa vyberie v závislosti od regiónu zo spoločnej ponuky podľa zásady väčšej subsidiarity. Znamená to, že vykonávanie a kontroly sa presunú skôr na vnútroštátnu a regi-

onálnu úroveň, čím sa činnosť Európskej únie zameria na stratégiu a strategické plánovanie.

To všetko si vyžaduje vysokú úroveň dôvery medzi zainteresovanými inštitúciami a účinné a kvalifikované partnerstvo, ktoré už vo fáze vymedzovania

pravidiel vie, ako dosiahnuť zjednodušenie z hľadiska hlavných príjemcov, t. j. podnikov. ■

Politika súdržnosti môže pomôcť Európe riešiť problém s bývaním

Nedostatok dostupného bývania a následné vylúčenie je jedným z kľúčových rizík, ktorým čelia naše mestá, regióny a spoločnosti ako celok, a preto sú výdavky na sociálne bývanie investíciou s vysokým sociálnym vplyvom.

Neprimerané náklady na bývanie stoja naše hospodárstva 195 miliárd EUR ročne (Eurofound), zatiaľ čo v roku 2016 došlo od krízy k najvyššiemu nárastu cien (Eurostat). Ľudské a hospodárske náklady neúspechu tejto politiky, ako aj nadmemé spoliehanie sa na trh sa dajú už len ťažko prekonať. Politika súdržnosti EÚ by mohla vynaložiť viac úsilia na riešenie tejto výzvy, a to stavaním na inovatívnych a zavádzaných prístupoch, ktoré fungujú.

Prístup ku kvalitnému a cenovo dostupnému bývaniu je odpoveďou bez ohľadu na to, aká spoločenská výzva sa rieši. Bývanie definuje život človeka, pretože je zjednocujúcim statkom, ktorý je prepojený so zdra-

vím, s hospodárskou a energetickou bezpečnosťou, dopravou, so vzdelávaním a zamestnaním. Ovplyvňuje aj profil štvrtí a priamo ovplyvňuje sociálnu súdržnosť.

Ako zastupiteľský orgán poskytovateľov verejných, družstevných a sociálnych bytov na celom kontinente spoločnosť Housing Europe (www.housingeurope.eu) spolu s Medzinárodnou úniou nájomníkov a so združením Delphis vytvorili prostredníctvom European Responsible Housing Awards (www.responsiblehousing.eu) databázu spoločov, ktorými tieto združenia prejavujú záväzok voči hodnotám, ktoré vytvárajú sociálne inovatívne riešenia. Súčasne zdôrazňujú miestny sociálny vplyv z hľadiska environmentálnej udržateľnosti, dobrej správy a spravodlivých vzťahov so zainteresovanými stranami, ako aj z hľadiska zodpovedného riadenia ľudských zdrojov.

V rámci partnerstva v oblasti bývania v rámci mestskej agendy EÚ, ktorého je spoločnosť Housing Europe partnerom, sa dosiahli prvé kroky, pokiaľ ide o súbor nástrojov pre cenovo dostupné bývanie. Ide

Sorcha Edwards
Generálna tajomníčka,
Housing Europe

o širokú škálu riešení, ktoré sa vykonávajú v celej Európe, aby sa problém v oblasti bývania riešil cenovo dostupným spôsobom, a to teraz, ako aj z dlhodobého hľadiska, s ohľadom na mestá, developerov a tvorcov politik.

V nadchádzajúcich rokoch bude kľúčové, aby sa v rámci politiky súdržnosti naďalej podporovali tieto pozitívne skúsenosti a aby Európa mohla poskytovať zodpovedné bývanie v prospech všetkých svojich občanov. Z tohto dôvodu bude kľúčové zabezpečiť jednoduchosť pri získavaní finančných prostriedkov pre dotknuté osoby. Rozhodujúca je možnosť zlúčenia grantov a pôžičiek (štrukturálne fondy, pôžičky EIB, Európsky fond pre strategické investície atď.). ■

Inteligentnejší rast pre európske regióny prostredníctvom inovácie

Globalizácia, automatizácia, nové technológie a dekarbonizácia majú vplyv na pracovné miesta, priemyselné odvetvia, obchodné modely a na spôsob koncepcie hospodárstva a spoločnosti.

Európa zažíva významné obdobie zmien. Globalizácia, automatizácia, dekarbonizácia, novo vznikajúce a digitálne technológie – to všetko má vplyv na pracovné miesta, priemyselné odvetvia, obchodné modely, hospodárstvo a spoločnosť ako celok.

Budúcou výzvou pre regióny EÚ je vedieť súťažiť na celosvetovej úrovni s inými najvyspelejšími a novo vznikajúcimi hospodárskymi veľmocami, keďže sú viac ako kedykoľvek predtým súčasťou globalizovaného sveta. Preto musia hľadať spôsoby, ako sa stať odolnejšími a konkurencieschopnejšími prostredníctvom prijatia konkrétnych opatrení na úrovni EÚ, vnútroštátnej a miestnej úrovni, a súčasne zabezpečiť, aby sa o výhody globalizácie delili.

Mnohé európske regióny majú dobrú pozíciu na využitie príležitostí, ktoré ponúka globalizácia. V diskusnom dokumente Komisie o globalizácii sa však zdôraznilo, že sa zväčšuje rozdiel v konkurencieschopnosti a inovácii medzi pokročilejšími regiónmi EÚ a slabšími regiónmi.

V Európe možno ešte stále nájsť zraniteľné regióny, a to v južnej alebo strednej a východnej Európe. Inovácia sa uznáva za jednu z hlavných hospodárskych hnacích síl na posilnenie pra-

covných miest. Identifikovanie inovačného potenciálu týchto regiónov a zameranie sa na posilnenie ich miestnych silných stránok, zmenšenie rozvojových rozdielov a posilnenie konkurencieschopnosti môže posilniť odolnosť voči globalizácii.

Stratégie pre inteligentnú špecializáciu pretvárajú európsky rast

V tejto oblasti EÚ vykonáva dôležitú úlohu prostredníctvom zavádzania inteligentnej špecializácie v každom regióne. Inteligentná špecializácia otvára nové možnosti medziregionálnej spolupráce okolo spoločných priorít, čiže umožňuje vzájomné dopĺňanie s využitím silných stránok a pretvorenie európskeho modelu rastu a integrácie.

Doteraz sa vytvorilo vyše 120 stratégií pre inteligentnú špecializáciu, ktoré získali viac ako 65 miliárd EUR z vnútroštátnych zdrojov a zo zdrojov EÚ (vrátane viac než 40 miliárd EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja). Celkovo sa očakáva, že do roku 2020 finančné krytie pomôže 15 000 podnikom zaviesť nové výrobky, podporí sa 140 000 startupov a vytvorí sa 350 000 nových pracovných miest.

Inteligentná špecializácia poskytuje nový spôsob spolupráce, ktorá je založená na spoločnom počiňaní a inovácii. Umožňuje regiónom a priemyslu umožniť realizáciu miestnych riešení, posilniť konkurencieschopnosť a maximalizovať rastový potenciál prostredníctvom úspor z rozsahu, pričom bude vytvárať prosperitu a pracovné miesta, ktoré európski občania očakávajú.

“Globalizácia a vplyv nových technológií na spoločnosť a pracovné miesta sa úzko dotýkajú každodenného života Európanov v každom jednom regióne, meste a vidieckej oblasti. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu umožňujú regiónom obstáť tak, že rozvíjajú svoje aktíva a pomáhajú miestnym podnikom dostať sa do globálnych dodávateľských reťazcov, a to najmä v priemysle.”

Jean-Claude Juncker, predseda Európskej komisie

Štyri výzvy na posilnenie rastu riadeného inováciami v regiónoch EÚ

V oznámení „Posilňovanie inovácie v regiónoch Európy: stratégie pre inkluzívny a udržateľný rast“¹, sa Komisia zaviazala, že posilní rast riadený inováciami a bude pomáhať regiónom, aby využili príležitosti, ktoré prináša technologická zmena a modernizácia priemyslu. Komisia identifikovala štyri hlavné výzvy pre regionálnu inováciu, ako aj niekoľko pilotných akcií na ich riešenie. Tieto akcie sa začnú vykonávať koncom roka 2017 s cieľom podporovať väčšie investície do medziregionálnych inovačných projektov a sprevádzať modernizáciu priemyslu v menej rozvinutých regiónoch.

1. Posilnenie inovačnej kapacity v menej rozvinutých regiónoch

Regióny, v ktorých dochádza k priemyselnému prechodu, čelia osobitným výzvam a prekážkam, a to najmä v spojení s fragmentáciou a udržateľnosťou výskumných a inovačných infraštruktúr a s nedostatočnou základňou vhodných zručností a deindustrializáciou. Niekoľko iniciatív EÚ a systémov financovania im pomáha podporovať široké inovácie a rozširovať ich účasť na výskume EÚ a finančných prostriedkoch na inováciu. Patria medzi ne: TAIX Peer-2-Peer, platformy S3, opatrenia programu Horizont 2020 Teaming a Twinning, Cesta k dokonalosti a iniciatíva Zaoštvávajúce regióny. Prostredníctvom pilotných akcií bude Komisia uľahčovať kombinované využívanie existujúcich nástrojov EÚ, zrýchľovať zavádzanie inovácií a odstraňovať investičné prekážky.

2. Zintenzívnenie spolupráce medzi regiónmi v oblasti investícií do inovácií

Stratégie pre inteligentnú špecializáciu, medziregionálna a makroregionálna spolupráca môžu pomôcť regiónom, aby

využili existujúcu doplnkovosť a aby budovali hodnotové reťazce na úrovni celej EÚ tak, že budú podporovať investičné synergie medzi súkromným a verejným sektorom a privádzať inováciu EÚ bližšie k trhu. Pilotné akcie pomôžu medziregionálnym partnerstvám identifikovať konkrétne podnikateľské projekty a investičné príležitosti.

3. Ďalšia reforma systémov výskumu a inovácií v regiónoch

Štrukturálne reformy a lepšie regulačné a inštitucionálne rámce sú zásadné pre zlepšenie konkurencieschopnosti a zaistenie inovačných stratégií. Komisia zintenzívni svoje úsilie pri podpore členských štátov, aby naplno využívali podporu EÚ s cieľom uľahčiť navrhovanie a vykonávanie reforiem. Dosiahne sa to prostredníctvom pomoci na požiadanie od služby na podporu štrukturálnych reforiem² a nástroja politickej podpory programu Horizont 2020³. Komisia napokon vyzýva členské štáty, aby posilnili dialóg so všetkými zainteresovanými stranami, ktorých sa týka postup európskeho semestra.

4. Uľahčovanie synergií medzi politikami a nástrojmi EÚ

Značné množstvo regionálnych, vnútroštátnych a európskych politických programov a nástrojov⁴ už existuje s cieľom podporovať inováciu, rast a pracovné miesta alebo presadzovať medziregionálnu spoluprácu. Komisia pomôže vnútroštátnym a regionálnym orgánom lepšie ich skombinovať a spresniť možné synergie týkajúce sa verejného obstarávania a štátnej pomoci.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://bit.ly/2lgdc83>

<http://bit.ly/2xtHjOD>

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

1. COM(2017) 376 final.

2. https://ec.europa.eu/info/departments/structural-reform-support-service_sk.

3. <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/tags/policy-support-facility/>

4. Spoločné technologické iniciatívy, verejno-súkromné partnerstvá, Európsky inovačný a technologický inštitút, znalostné aliancie a aliancie pre sektorové zručnosti v rámci programu Erasmus+, európske strategické klastrové partnerstvá, sieť Enterprise Europe Network, európske partnerstvá v oblasti inovácií, sieť Start Up Regions a programy iniciatívy Interreg atď.

SILNÍ A ZJEDNOTENÍ V BELGICKU

V roku 1994 univerzita Université Libre de Bruxelles (ULB) zariskovala a založila spoločnosť Charleroi v Belgicku ako biotechnologické centrum. Vďaka podpore z Európy a Valónska sa v roku 1999 uskutočnilo otvorenie Ústavu molekulárnej biológie a medicíny (IBMM).

Cieľom ULB bolo vytvoriť biopark, ktorý bol akademickým výskumným strediskom, ako aj hnacím motorom hospodárskeho rozvoja mesta Charleroi, ktoré ako bývalá vlajková loď oceliarskeho priemyslu prechádzalo úplnou transformáciou priemyslu.

Toto riskovanie sa vyplatilo. Dnes Charleroi Biopark združuje viac ako 1100 ľudí v rámci:

- > štyroch výskumných ústavov: IBMM, ústav lekárskej imunológie, centrum mikroskopického a molekulárneho zobrazovania a laboratórium pre výskum biológie rastlín;
- > inkubátora I-Tech-Incubator, ktorý je zodpovedný za vytváranie, prilákanie a podporu rastu spoločnosti;
- > školiaceho strediska HeLSci, ktoré pomáha firmám rásť rozvíjaním špecifických vzdelávacích programov; a
- > viac ako 47 spoločností, z ktorých sú viaceré nadnárodné.

Centrum mikroskopického a molekulárneho zobrazovania

Tento vývoj bol možný vďaka koordinácii výskumnej činnosti, odbornej prípravy, transferu technológií a priemyselného rozvoja na úrovni bioparku. Stratégia pre inteligentnú špecializáciu sa vykonávala aj na podporu rozvoja v troch oblastiach: imunológia, zobrazovanie a bunková terapia.

Ďalšími rozhodujúcimi faktormi sú vôľa politických orgánov podporovať rast v tomto sektore, prítomnosť hlavných aktérov tohto priemyslu, ako sú GSK Vaccines alebo UCB vo Valónsku, ako aj vytvorenie sietí verejných a súkromných investorov – spoločnosti projektu Biopark pritiahli viac ako 650 miliónov EUR vo forme súkromných investícií.

Bez počiatkových investícií od ULB, EÚ a Valónska by projekt bioparku nikdy nevznikol. Pretrvávajúci úspech je však aj výsledkom jasnej stratégie, zosúladenia vnútroštátnych, regionálnych a miestnych politík a zblížovania verejných a súkromných subjektov. Koniec koncov, belgické motto znie „v jednote sme silnejší“!

Dominique Demonté

Riaditeľ BIOPARK Charleroi Brussels South, Belgicko

INVESTOVANIE DO BUDÚCNOSTI ŠVÉDSKA

Švédsky región Västra Götaland je jedným z európskych lídrov v oblasti inovácií. Tento druhý najväčší región v krajine je domovom niekoľkých veľkých priemyselných spoločností, ako je napríklad Volvo Cars, Volvo Group, SKF a Astra Zeneca. Región

Elektrický hybrid Volvo 7900

je silný vo výskume a v inováciách s nadpriemernými výdavkami na výskum a vývoj a piatimi renomovanými univerzitami. Priemysel je centrom regionálneho hospodárstva a región je skúšobným miestom pre mnohé nové udržateľné technológie.

Inteligentná špecializácia je integrovanou súčasťou celkovej stratégie rastu a rozvoja, Västra Götaland 2020. Stratégia uprednostňuje 13 odvetví s dôrazom na šesť silných oblastí: veda o živej prírode, doprava, ekologická chémia, materiály, textil a námorný sektor. V rámci tematických programov región Västra Götaland intenzívne investuje do inovácií a rozvoja v týchto odvetviach, pričom sa zameriava na budovanie dlhodobých štruktúr spolupráce, testovania a preukazovania. Mnohé z týchto štruktúr sa nachádzajú v šiestich vedeckých parkoch regiónu.

Takéto investície prispeli k príprave regionálneho hospodárstva na ekonomickú zmenu. Staršie, zastarané odvetvia,

napríklad textil, sa podarilo transformovať, vďaka čomu zostali konkurencieschopné vo vedomostnej ekonomike.

Textilná výroba bola kolískou priemyselného rozvoja v mnohých európskych krajinách vrátane Švédska. Počas opakujúcej sa hospodárskej krízy Švédsko prišlo o veľa pracovných miest, keď sa výroba presťahovala do zahraničia. Napriek tomu textilný priemysel nikdy neopustil mesto Borås, hlavné centrum výroby textilu vo Västra Götaland. Podniky v regióne zamestnávajú dve tretiny zamestnancov švédskeho textilného sektora. Namiesto toho, aby konkurovali spoločnostiam, ktoré predávajú lacné tričká, sa inovatívne nové firmy v meste Borås zameriavajú na výroby pre špecifickú skupinu zákazníkov.

Västra Götaland je tiež hlavným švédskym centrom pre udržateľný výskum a vývoj v oblasti dopravy, ktorý zamestnáva takmer polovicu zamestnancov automobilového priemyslu v krajine. Automatizácia, elektrifikácia a IKT vozidiel patria ku konkurencieschopným odvetviami tohto priemyslu.

V súčasnosti prebieha v regióne niekoľko veľkých demonštračných projektov vrátane ElectricCity, v rámci ktorého sa testujú elektrické autobusy Volvo v reálnom živote vo vozovom parku mestskej hromadnej dopravy.

Príkladom súčinnosti medzi finančnými prostriedkami spojenými so stratégiou pre inteligentnú špecializáciu je Asta Zero, jedinečné testovacie zariadenie pre bezpečnosť cestnej premávky a bezpečnosť vozidiel, ktoré sa otvorilo v roku 2014. Táto investícia pochádzala z regionálnych a vnútroštátnych finančných prostriedkov doplnených o finančné prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ako aj z jedinečnej zmluvy podpísanej automobilovým priemyslom, v rámci ktorej sa zaviazal, že bude počas niekoľkých rokov využívať zariadenie a platiť zaň.

Hanna Blomdahl

Vedúca zamestnankyňa oddelenia pre výskum a vývoj, región Västra Götaland, Švédsko

FUNGOVANIE RI3 V SEVEROVÝCHODNOM RUMUNSKU

Bez ohľadu na to, či vzdelávame dieťa, vytvárame most medzi dvomi komunitami alebo pomocou špičkových technológií zachraňujeme život v nemocnici, budujeme dôveru v ľudský pokrok prostredníctvom regionálneho plánovania a riadenia štrukturálnych fondov EÚ. Robíme to ako súčasť nášho poslania, ale čo robíme a ako to robíme vychádza z našej motivácie.

Inteligentná špecializácia je pre Európanov kľúčová. S3 má potenciál priniesť podstatné zmeny v celom európskom hospodárstve tým, že pretvorí dynamiku celého kontinentu. Európske hospodárstvo je v pohybe ako nikdy doteraz. Naš región, severovýchodné Rumunsko, nie je žiadnou výnimkou.

Štrukturálnymi fondmi sa v regióne dosiahli mnohé zlepšenia, čo vďaka novej infraštruktúre umožnilo väčší prístup občanov k čistej vode, lepším verejným službám, lepším pracovným miestam a väčšej prepojitelnosti. Zamerala sa na to väčšina verejných investícií a kvalita života sa odvtedy neustále zlepšuje.

S3 v severovýchodnom Rumunsku je inkluzívny nástroj plánovania a programovania, a teda spôsob, ako spoločne riešiť spoločenské výzvy a podporiť spoluprácu v rámci štvoritej špirály s jediným cieľom, a to vytvárať rozvoj a bohatstvo. Nová generácia inovátorov, startupov a súkromných aktérov s globálnym poslaním umožňuje odvetviam, ako je agropotravinárstvo, textil a nové materiály, IKT, zdravý život a starnutie, biotechnológie a životné prostredie, aby sa stali sektormi inteligentnej špecializácie.

S odhodlaním a usilovnou prácou sa v rámci S3 vypracoval plán realizácie 129 projektov, ktoré, ak sa budú vykonávať do roku 2023, navždy premenia náš región. Existuje 65 projektov, ktorých cieľom je rozvíjať kľúčové inovačné kompetencie a zhodnocovať výsledky výskumu v spoločnostiach, pričom sa zameriavajú na financovanie z operačných programov. Prostredníctvom 36,15 milióna EUR z regionálneho operačného programu sa podporí 36 návrhov na rozvoj služieb prenosu technológií. Riadiaci orgán a agentúry pre regionálny rozvoj vytvorili vďaka nevídanému úsiliu v rámci regionálneho operačného programu osobitný cieľ pre RIS3, prostredníctvom ktorého sa využije 25 miliónov EUR na podporu vykonávania zvyšných 28 integrovaných viacbodových intervenčných projektov zameraných na kľúčové hodnotové reťazce regionálneho hospodárstva.

Vasile Asandei

Generálny riaditeľ ADR Nord-Est, Rumunsko

INOVÁCIE BEZ HRANÍC

Blauwe As, vysoká škola pre nové ochorenia, Delft

Holandský región Zuid-Holland, ktorý sa nachádza pod úrovňou mora, čelí obrovskej výzve, a to prispôbovaniu sa zmene klímy. Keďže región je vďaka prístavu Rotterdam vstupnou bránou do Európy, investuje vo veľkej miere do inteligentnej a čistej dopravy. Tento metropolitný región musí okrem toho zásobovať mesto a poskytovať svojim občanom bezpečné, čisté a zdravé prostredie.

Silné hospodárske klastre prinášajú inovatívne riešenia v reakcii na tieto vzájomne súvisiace výzvy. Z tohto dôvodu sa zameriava nielen na vývoj, ale aj na testovanie inovácií v terénnych laboratóriách ako nepretržitý testovací priestor reálneho života na hľadanie riešení, ktoré môžu skutočne prispieť k riešeniu spoločenských výziev Európy. Takýto prístup si vyžaduje preklopenie medzi disciplínami a odvetvami, ako aj výmenu odborných znalostí s ostatnými európskymi mestami a regiónmi s cieľom neustále zlepšovať stratégie a učiť sa jeden od druhého.

Ďalší dôležitý príspevok k veľkým spoločenským výzvam Európy odrážajú európske investície vo výške 1 miliardy EUR realizované v období rokov 2007 – 2014 a 700 miliónov EUR, ktoré sa už čerpali na obdobie rokov 2014 – 2020. Európske investície do výskumu a vývoja založené na excelentnosti sú dôležité a dokazujú silu našich klastrov.

Jedinečné európske rozsiahle zariadenia na výskum a vývoj s otvoreným prístupom, napríklad mikroskop NeCEN a pilotné zariadenie projektu Bioprocess, sú financované z EFRR spolu s holandskými centrami valorizácie a inkubátormi, napríklad YES!Delft. Medzi úspechy patrí 160 startupov, stovky patentovaných technológií, aktívne spoločnosti vo viac ako 80 krajinách, investovaný kapitál vo výške viac ako 130 miliónov EUR a viac ako 1000 pracovných miest.

Agentúra InnovationQuarter podporuje regionálny hospodársky rozvoj prostredníctvom revolvingového fondu, ktorý je čiastočne financovaný z EFRR. Partneri v regióne okrem toho spolupracujú s Európskou investičnou bankou na regionálnej investičnej platforme s cieľom podporiť súkromné investície.

Tieto investície sú dôležitým základom nášho regionálneho inovačného ekosystému. Spoločnosti úzko spolupracujú medzi sebou, ako aj s tromi univerzitami, dvoma lekáorskými centrami a vysokými školami aplikovaných vied s cieľom vyvíjať a testovať riešenia na dnešné výzvy. K takýmto prepojeniam patrí aj využívanie veľkých objemov údajov na účely mieru a na ochranu pred povodňami, 3D tlač v námornom odvetví a v medicínskom priemysle, ako aj nové lieky na báze rastlinných extraktov. Úzka spolupráca s inými európskymi regiónmi v niekoľkých sieťach EÚ, ako je iniciatíva Vanguard, je ďalším dôvodom, prečo sa stratégia pre inteligentnú špecializáciu Zuid-Holland vo veľkej miere považuje za základ pre inovácie bez hraníc: medziodvetvové, cezhraničné investovanie a investovanie krížového financovania.

Jacqueline Spuijbroek

Zástupkyňa EÚ pre provinciu Zuid-Holland, Holandsko

Výsledky S3 v regione Centre-Val de Loire

Na prvý pohľad by mohol byť S3 nočnou morou pre región, ktorý nie je ani mestský, ani ho necharakterizujú špičkové technológie, a to najmä v rámci rozmanitej hospodárskej štruktúry francúzskeho Centre-Val de Loire. Keďže sa však regionálne zainteresované strany rozhodli v roku 2011 podporiť túto koncepciu, bolo vykonaných mnoho zlepšení na dosiahnutie účinnejšej stratégie regionálneho hospodárskeho rozvoja a dosahovanie výsledkov.

Výsledky sú dielom veľmi integrovaného prístupu, ktorý zahŕňal vedúcich politických činiteľov na najvyššej politickej úrovni už od veľmi raného štádia. To dalo procesu podnikateľského objavovania tú správnu legitimitu, pričom sa tým zároveň potvrdilo, že rozsah piatich vybraných oblastí špecializácie nie je príliš široký.

Oblasti špecializácie teraz najmä odkazujú nielen na Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), ale aj na európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť (EIP-AGRI), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) a ďalšie nástroje politiky na regionálnej úrovni.

Absorpčná kapacita fondov (európska, vnútroštátna, regionálna) bola optimalizovaná, a to vďaka:

- > riadeniu regionálnej inovačnej siete, ktorá umožňuje identifikáciu viacerých projektov spojených s prioritami S3, najmä v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v súkromnom sektore,
- > nepretržitej komunikácii so zainteresovanými stranami spolu so špecializovaným tímom pri starostlivom riadení RIS3,
- > intenzívnemu zapojeniu sa do programov medziregionálnej spolupráce, ako je Interreg Europe, na porovnávanie a následné prispôsobenie RIS3,
- > prepojeniam v prioritách hodnotového reťazca s uvedením miest, kde treba investovať, a to na základe dôkazov a jasných kritérií, ktoré takisto prispeli k posilneniu dobrého mena a príťažlivosti regiónu.

Ukázalo sa, že metodika uplatňovaná v Centre-Val de Loire spolu s rozhodujúcou podporou platformy S3 je ešte prospešnejšia, keďže vďaka vzájomnej blízkosti sa mohol parížsky región deliť o sociálno-ekonomické vplyvy RIS3. Čím je región vidieckejší, tým dôležitejšie sú tieto kľúčové faktory úspechu.

Frédéric Pinna

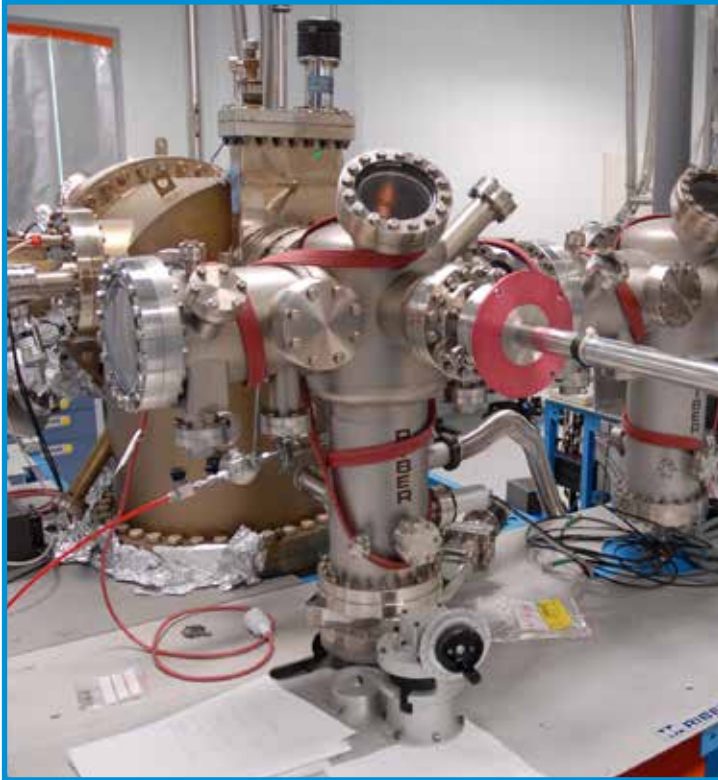
Riaditeľ DEV'UP Centre-Val de Loire, Francúzsko

Účastníci workshopu zameraného na prioritu IKT v rámci cestovného ruchu zameraného na dedičstvo

EUROREGIONÁLNE STRATÉGIE PREKRAČUJÚ HRANICE

V rokoch 2014 – 2015 sa v rámci Mission Opérationnelle Transfrontalière (MOT) uskutočnila štúdia o hospodárskom rozvoji v cezhraničných územiach, pričom sa zamerala na hranice, ktoré má Francúzsko spoločné so svojimi susedmi, a preskúmala tri ďalšie európske hranice. Ukazuje sa, že cezhraničný hospodársky rozvoj má mnoho aspektov: partnerstvo s podnikmi, vývoz alebo poskytovanie služieb cez hranice, dvojité sídlo, subdodávateľské vzťahy a vytváranie vzájomných klastrov, ale vo všeobecnosti sa nepovažuje za územnú výhodu alebo potenciálnu konkurenčnú výhodu.

Voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu by sa však mal uskutočňovať nielen v európskom priestore ako celku, ale aj v cezhraničných regiónoch, čím by sa podporovala cezhraničná integrácia. Ide o potenciálny zdroj prosperity, ak je koordinovaný prostredníctvom cezhraničných stratégií hospodárskeho rozvoja, napríklad v oblasti inovácií.

Keďže všetky európske regióny si museli vypracovať svoju vlastnú stratégiu pre inteligentnú špecializáciu, mohlo by to viesť k spoločným cezhraničným iniciatívam. V prípade francúzsko-španielskej hranice euroregión Pyreneje –

Stredozemie (Midi-Pyrénées, Languedoc-Roussillon, ktorý sa teraz zlúčil do regiónov Occitánia, Katalánsko a Baleárske ostrovy), po vytvorení Euroregionálneho inovačného partnerstva v januári 2013 a uskutočnení územného hodnotenia strategických sektorov partnerských regiónov a inovačného potenciálu vypracoval euroregionálnu inovačnú stratégiu.

Identifikovanie spoločného základu v týchto platformách S3 umožnilo zameranie troch spoločných rozvojových pilierov v euroregionálnej stratégii: elektronické zdravotníctvo, voda a agropotravinárstvo (zskupené pod „inováciami pre zdravý život a aktívne starnutie“). Treba tiež poznamenať, že euroregión Aquitaine-Euskadi-Navarre inicioval podobný proces vo svojom strategickom pláne na roky 2014 – 2020.

Jean Peyrony, generálny riaditeľ Mission opérationnelle transfrontalière (MOT), Francúzsko

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Štúdia MOT o cezhraničnom hospodárskom rozvoji spolufinancovanom z EFRR v rámci národného programu pomoci Europ'Act: <http://bit.ly/2wlOONE>

Euroregión Pyreneje – Stredozemie: <http://www.euroregio.eu/en>

Prehľad projektu v súvislosti s cezhraničnými euroregionálnymi stratégiami pre hospodársky rozvoj a inovácie: <http://bit.ly/2jkqZJy>

Euroregión Aquitaine – Euskadi – Navarre: <http://www.aquitaine-euskadi.eu/en/>

POMORANSKO PODPORUJE PARTNERSTVÁ A PROJEKTY V OBLASTI VÝSKUMU A VÝVOJA

Vývojové procesy identifikované v Pomoranskom vojvodstve vrátane oblastí inteligentnej špecializácie Pomoranska (PSS) vymedzujú hlavný politický kontext pre regionálny rozvoj a investovanie verejných prostriedkov do výskumu a vývoja. Pri prvých verejných súťažiach o projekty v oblasti výskumu a vývoja v rámci regionálnych fondov EÚ (výdavky vo výške 34 miliónov EUR) sa ukázal značný potenciál využitia. Výsledkom týchto investícií bude napríklad vývoj malého remorkéra s hybridným pohonom, technologickej platformy na pozemnú obsluhu lietadla a výrobkov, ktoré zabraňujú degradácii chrupavky. Viac ako 100 projektov bolo spolufinancovaných (41 miliónov EUR) na investície zamerané na zlepšenie konkurencieschopnosti podnikov a viac ako 17 miliónov EUR na projekty zamerané na rozšírenie univerzitetnej infraštruktúry s cieľom poskytnúť praktické vzdelávanie.

S cieľom povzbudiť partnerov, aby premýšľali a konali v oblasti rozvoja inovácie prostredníctvom vykonávania projektov výskumu a vývoja, uplatnil región Pomoransko pri výbere PSS proces založený na partnerstve zdola nahor. Verejná súťaž bola otvorená pre všetky subjekty v regióne – podniky, klastre, univerzity a mimovládne organizácie. Viac ako 400 subjektov bolo zapojených do dvojročného procesu, z ktorého regionálna vláda vybrala štyri PSS:

- > námorné, prístavné a logistické technológie,
- > interaktívne technológie v prostredí nasýtenom informáciami,
- > ekologicky efektívne technológie v oblasti výroby, prenosu, distribúcie a spotreby energie a pohonných hmôt a v stavebníctve,
- > zdravotnícke technológie v oblasti civilizačných ochorení a ochorení súvisiacich so starnutím.

Prístav Gdansk

Kľúčom k systému vykonávania inteligentných špecializácií vytvorených v Pomoransku sú tzv. horizontálne projekty, ktoré prinášajú potenciálne výhody prostredníctvom rozvoja celej špecializácie a získavania prioritného prístupu k regionálnemu financovaniu. Partneri PSS sa dohodli na rozsahu 17 projektov (v celkovej výške 75 miliónov EUR), napr. V oblasti infraštruktúry výskumu a vývoja.

Činnosti pomoranských subjektov sú viditeľné prostredníctvom iniciatív na zriadenie námorného, lekárskeho a vesmírneho inkubátora. Okrem toho sa takéto subjekty čoraz častejšie zapájajú do medzinárodných projektov: Smart Blue Region (Interreg) alebo INNOLABS (Horizont 2020).

Na uľahčenie kontaktu medzi členmi PSS a samosprávou, ako aj na uľahčenie spoločných aktivít v oblasti špecializácie boli zriadené tzv. rady PSS, ktoré zahŕňajú zástupcov podnikov, vedeckého sektora a inštitúcií z podnikateľského prostredia vrátane klastrov.

Dialóg v Pomoransku je trvalou črtou politiky miestnej samosprávy v oblasti hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja. Príklad výberu PSS zdola nahor je určite zaujímavou skúsenosťou pre regionálnych partnerov. Vďaka nekonvenčným a súhlasným rozhodnutiam a vďaka prístupu založenému na partnerstve môžeme určite konkurovať na medzinárodnom trhu.

*Karolina Lipínska
Oddelenie pre hospodársky rozvoj, Úrad
maršala Pomoranského vojvodstva, Poľsko*

Odovzdávanie cien RegioStars 2017: 24 finalistov vo svetle reflektorov

Pri tohtoročných oceneniach RegioStars sa opäť zamerala pozornosť na najlepšie európske regionálne projekty. Odborná porota vybrala zo 103 prijatých žiadostí 24 finalistov pochádzajúcich z 20 členských štátov a jednej susednej krajiny. Ceny budú víťazom odovzdané 10. októbra počas Európskeho týždňa regiónov a miest 2017.

TENTO ROK MOHLI RIADIACE ORGÁNY
PREDKLADAŤ PROJEKTY V PIATICH
HODNOTENÝCH KATEGÓRIÁCH:

INTELIGENTNÁ ŠPECIALIZÁCIA PRE INOVÁCIE

MSP: od začínajúcich po rozširujúce sa podniky

ENERGETICKÁ ÚNIA – opatrenia v oblasti klímy

**POSILNENIE POSTAVENIA ŽIEN A ICH AKTÍVNA
ÚČASŤ**

VZDELÁVANIE A ODBORNÁ PRÍPRAVA

CITYSTARS – digitalizácia miest

FINALISTI

**Inteligentná špecializácia pre inovácie
MSP: od začínajúcich po rozširujúce sa
podniky**

**1. Bio Base NWE: Flámsko, Belgicko (Európsky fond
regionálneho rozvoja – EFRR)**

Projekt Bio Base NWE poskytol inovátorom v oblasti biohospodárstva a MSP systém financovania zariadení a technickej podpory založený na poukážkach. Táto podpora pri vývoji pilotných produktov pritiahla pozornosť investorov, čím sa pilotné projekty stali realitou. <http://www.biobasenwe.org/>

2. 3D Boost and 3D Invest: Západné Fínsko, Fínsko (EFRR)

V rámci projektu 3D Boost and 3D Invest sa zhromaždili znalosti a zdroje v oblasti 3D tlače vo vzdelávacích inštitúciách tohto regiónu. Tie sa potom sprístupnili spoločnostiam, ktoré nemali zdroje na testovanie nových metód, čo im bolo nápomocné pri výskume, vývoji a výrobe nových výrobkov. <http://3dpirkanmaa.fi/>

3. Science Link: región Baltského mora (EFRR)

Projekt Science Link, ktorý je tvorený sieťou spolupráce veľkých výskumných centier merajúcich fotóny a neutróny v regióne

Baltského mora, vyhlásil výzvy na predkladanie návrhov v záujme využívania zariadení centier a bezplatného poradenstva a podpory MSP. Zlepšené výrobky vyvinuté v rámci projektu zahŕňali lepšie záchranné vesty, elektronické zariadenia a výrobky starostlivosti o pleť. <https://www.science-link.eu/>

4. IPN TecBIS – Technology Business Innovation Sustainable Growth – Podnikateľský akcelerátor: Centro, Portugalsko (EFRR)

Podnikateľské akcelerátory zohrávajú kľúčovú úlohu pri hospodárskom rozvoji Portugalska. Od mája 2014 pomohol TecBIS viac ako 23 MSP v oblasti technológií pri rozvoji inovácií, rastu a exportu. Tieto firmy teraz spolu zamestnávajú viac ako 550 vysoko kvalifikovaných odborníkov. <http://www.ipn.pt/>

5. SEREN: Wales, Spojené kráľovstvo (EFRR)

Tento projekt pomohol malým podnikom vo Walese využívať nízkouhlíkové zdroje energie zo zemskej kôry s využitím technologických demonštrácií, odbornej podpory a priemyselných vstupov. Projekt SEREN podporil 90 MSP, vytvoril 111 pracovných miest, zaviedol 28 projektov a vypracoval 36 procesov a produktov. <http://grc.engineering.cf.ac.uk/>

Energetická únia – opatrenia v oblasti klímy

1. Výstavba gymnázia v Põlva: Põlvamaa, Estónsko (EFRR)

V estónskom regióne Põlva bola vybudovaná takmer uhlíkovo neutrálna škola. Celá škola je zameraná na energetickú účinnosť, má LED osvetlenie vybavené 144 solárnymi panelmi umiestnenými na streche, vysoko účinný systém rekuperácie

tepla, špeciálnu izoláciu, ako aj okná a vybavenie šetrné k životnému prostrediu. <http://www.innove.ee>

2. Inovatívne nízkouhlíkové verejné služby: Manner-Suomi, Fínsko (EFRR)

Fínska obec li znížila svoje emisie CO₂ rýchlejšie ako kdekoľvek inde v krajine, a to prechodom na energie z obnoviteľných zdrojov a prepracovaním svojich verejných služieb. Vďaka tomuto projektu sa mohli občania podeliť o svoje nápady s verejnými orgánmi o tom, ako dosiahnuť, aby boli rozhodnutia šetrné k životnému prostrediu žiadúce a jednoduché.

<http://www.greenpolis.fi/en/projektit/>

3. Îlot Allar moderate-temperature water network: Provence Alpes Côte d'Azur, Francúzsko (EFRR)

V rámci tohto projektu sa prináša teplo a klimatizácia do budov zachytávaním energie z mora. Uzavretý vodný okruh spája stanicu na obnovu energie z morskej vody v prístave Marseille s čerpadlami v mestských štvrtiach, odkiaľ sa vysiela energia na zabezpečenie tepla, studeného vzduchu a teplej vody.

<http://www.massileo.fr>; <http://www.europe.regionpaca.fr>

4. Impianto di teleriscaldamento dell'abitato di Montieri: Toskánsko, Taliansko (EFRR)

Nový moderný vykurovací systém prepojil talianske mesto Montieri s geotermálnou elektrárnou v susednom Travele, a tak zabezpečil občanom bezpečné, spoľahlivé a cenovo dostupné vykurovanie a teplú vodu. Tento systém nahrádza používanie pecí na spaľovanie dreva a plynových kotlov, čím sa výrazne znižuje spotreba energie, náklady a emisie skleníkových plynov.

<http://www.comune.montieri.gr.it/>

5. SEAP Alps: Alpský región (EFRR)

Alpské komunity Európy sú mimoriadne zraniteľné, pokiaľ ide o globálne otepľovanie. Týmto projektom sa vytvára spoločná platforma pre alpské obce, aby napriek ťažkostiam v dôsledku náročného terénu a rozličných zainteresovaných krajín viedli úspešné stratégie zmierňovania a adaptácie, ako aj energetické akčné plány. <http://seap-alps.eu/>

Posilnenie postavenia žien a ich aktívna účasť

1. Posilnenie rešpektovania rodovej rovnosti v cezhraničnej oblasti Bulharska a Turecka – Rovnosť: Bourgas, Bulharsko; Kirklareli, Turecko (Program cezhraničnej spolupráce IPA)

V rámci tohto projektu sa vytvorili semináre o otázkach rodovej rovnosti a podnikania v bulharskom meste Burgas a tureckom meste Kirklareli s cieľom vytvoriť viac pracovných príležitostí pre ženy v pohraničnom regióne. Výsledkom bolo vytvorenie výborov pre podnikanie žien v obchodných komorách oboch krajín. <http://www.cci-bourgas.org/>; <http://www.genderequality-cbc.eu>

2. Ženy a stavebníctvo: Île-de-France, Francúzsko (Európsky sociálny fond – ESF)

V rámci projektu Ženy a stavebníctvo sa zabezpečuje odborná príprava len pre ženy v oblasti takých zručností, ako je omietanie, maľovanie, obkladanie a kladenie podlahy v snahe bojovať proti predsudkom týkajúcim sa úlohy žien na pracovisku. Až 98 % stavebných robotníkov sú muži, ale vďaka sieti miestnych stavebných firiem v rámci tohto projektu si pracovné zmluvy na rok alebo dlhšie v stavebníctve zabezpečilo viac ako 62 % stážistiek tohto projektu. <http://www.habiter-au-quotidien.fr/>

3. Back2Job – Inžinierky vítané!: Leine-Weser, Hannover, Nemecko (ESF)

Napriek nedostatku pracovníkov, ktorí majú zručnosti v oblasti matematiky, vedy alebo techniky, majú ženy s odbornou kvalifikáciou v týchto oblastiach po skončení rodičovskej dovolenky často problém s návratom do práce, prípadne považujú návrat do práce za odstrašujúci. V rámci tohto projektu sa ženám poskytli individuálne tréningy, školenia, návštevy obchodných veľtrhov, mentorské a pracovné skúsenosti a zároveň sa zvyšovalo povedomie zamestnávateľov, pokiaľ ide o potrebu flexibility. <https://www.bnw.de/>

4. Spoločne prekonať ticho: Riga, Lotyšsko (OP Ľudské zdroje a zamestnanosť)

V tomto projekte Lotyšská asociácia nepočujúcich spolupracovala s pôrodnicou v Rige na poskytovaní informácií a podpory pre nepočujúce matky počas pôrodu a prvých dní materstva. Úspech tejto služby bol taký veľký, že sa v tomto partnerstve pokračovalo aj po ukončení projektu. <http://www.ins.lv/lat/>

5. Koordinácia zameraná na zlepšenie integrácie na trhu práce a sociálneho začlenenia osôb, ktoré prežili rodovo motivované násilie: Región Murcia, Španielsko (ESF)

V regióne Murcia je väčšia pravdepodobnosť nezamestnanosti žien než mužov, pričom osoby, ktoré prežili rodovo motivované násilie, často nemajú zručnosti a dôveru, aby opätovne vstúpili na trh práce. V rámci tohto projektu sa podporili ľudia, ktorí prežili rodovo motivované násilie, prostredníctvom akčných plánov, odbornej prípravy a grantov. Do júna 2016 už našlo prácu 57 % zúčastnených žien. <http://www.sefcarm.es/>

6. Agile Nation 2: Wales, Spojené kráľovstvo (ESF)

Vo Walese pracuje na slabo platených pracovných miestach dvakrát toľko žien ako mužov. Agile Nation 2 je program kariérmeho rozvoja, ktorý ponúka poradenstvo, odbornú prípravu a mentoring s cieľom povzbudiť a posilniť postavenie žien, pokiaľ ide o riadenie či netradičné pracovné miesta. Dodnes sa už podporilo 1336 účastníkov a 304 podnikov. <https://www.cteg.org.uk/>

Vzdelávanie a odborná príprava

1. EkoBiz: Split v regióne Dalmácia, Chorvátsko (OP Ľudské zdroje)

S cieľom zvrátiť vyludňovanie vidieka a nezamestnanosť v regióne sa v rámci programu EkoBiz poskytla viac ako 100 mladým a novým poľnohospodárom špecializovaná odborná príprava a obchodné poradenstvo v oblasti ekologického poľnohospodárstva. Pomocou finančných prostriedkov EÚ si už 15 stážistov založilo nový poľnohospodársky podnik. <http://www.rera.hr/>

2. Dote Unica Lavoro: Lombardsko, Taliansko (ESF)

V rámci tohto projektu sa podporuje podnikanie v Lombardsku profilovaním jednotlivých uchádzačov o zamestnanie na základe ich skúseností, dĺžky nezamestnanosti, pohlavia a veku s cieľom poskytnúť im podporu prispôbenú na mieru. Počas prvej fázy nastúpilo na pracovnú stáž 54 275 ľudí. <http://www.fse.regione.lombardia.it/>

3. PFK – Podmiotowe Finansowanie Kształcenia: Małopolskie, Poľsko (Program Operacyjny Kapitał Ludzki)

Vďaka zjednodušenému systému poukážok PFK, ktorý poskytuje MSP prístup k financovaným programom odbornej prípravy, sa predchádza administratívnym obmedzeniam a zaručuje sa

ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

vysoká úroveň odbornej prípravy. Systém odstraňuje komplikované postupy a zabezpečuje primerané využívanie verejných prostriedkov. Využilo ho už viac ako 7000 zamestnávateľov. <http://www.wup-krakow.pl/>

4. European Coworkings EOI: Madrid, Španielsko (ESF)

Tento program ponúka španielskym podnikateľom príležitosť nadviazať kontakt a získať prehľad od rôznych skúsených mentorov z iných krajín. Každý podnikateľ získa na mieru prispôbený plán, on-line a osobné stretnutia odbornej prípravy, ako aj možnosť nadviazať kontakt s vlastníkmi miestnych podnikov a potenciálnymi partnermi. Doteraz bolo vytvorených 102 medzinárodne zameraných španielskych podnikov. <https://www.eoi.es/>

CityStars – digitalizácia miest

1. SOHJOA: Helsinki-Uusimaa, Fínsko (politika súdržnosti)

V rámci projektu SOHJOA sa testujú automatizované minibusy na poskytovanie služby tzv. posledného úseku, ktorá sa všeobecne považuje za najťažšiu a najnákladnejšiu časť verejnej dopravy. Cieľom skúšok, ktoré už prebiehajú na otvorených cestách a pri zmiešanej premávke, je prispieť k prechodu od osobných automobilov k udržateľným, autonómnym a neznečisťujúcim dopravným riešeniam.

<http://sohjoa.fi/>

2. Smart Service Power: Düsseldorf a Amsberg, Nemecko (EFRR)

S cieľom umožniť starším občanom, aby aj naďalej žili nezávisle vo svojich domovoch, sa v rámci tohto projektu vyvinula platforma internet vecí, ktorou sa dajú na diaľku riadiť rozličné

technológie. Tieto používateľsky ústretové zariadenia dokážu zhromažďovať údaje o hmotnosti a hydratácii, zisťovať pády, dávkovať denné lieky a zavolať pomoc.

<http://bit.ly/2xhKQhN>; <http://bit.ly/2eRPNUh>

3. Aglomeračná karta Małopolska (MKA): Małopolskie, Poľsko (EFRR)

V rámci projektu MKA bolo vyvinuté integrované riešenie vydávania cestovných lístkov pre všetky prímestské vlaky, mestskú dopravu a zariadenia systému park-and-ride v poľských mestách Krakov a Tarnow. Prostredníctvom jedinej karty, mobilnej aplikácie a predplatného umožňuje karta MKA cestujúcim zakúpiť jednotlivé, integrované alebo sezónne vstupenky pár jednoduchými kliknutiami. <http://www.mka.malopolska.pl/>

4. Realizácia integrovanej platformy verejných služieb a elektronických platieb v Olsztyn: Región Północny; Warmińsko-Mazurskie, Poľsko (EFRR)

Obec Olsztyn integrovala a zaviedla elektronické služby pre miestne daňové priznania, vyhlásenia o majetku, parkovacie lístky, pokuty a ďalšie. Elektronický portál šetrí čas a úsilie, a tak občanom uľahčuje prístup k ich osobným informáciám bez toho, aby museli navštevovať radnicu, a umožňuje im predkladanie dokumentov a platieb online a načas. <http://www.olsztyn.eu/> ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

Rebríček o úrovni podnikania v regiónoch a mestách EÚ

„Doing Business in the European Union“ (Podnikanie v Európskej únii) je súbor správ, v ktorých sa analyzuje podnikateľské a regulačné prostredie v mestách a regiónoch EÚ. Tieto správy vypracúva skupina Svetovej banky v spolupráci s Európskou komisiou. Prvá správa týkajúca sa 22 miest v Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku bola predstavená 13. júla v Sofii v Bulharsku.

Správa, ktorá je prvou zo súboru správ na regionálnej úrovni, ktoré vypracúva skupina Svetovej banky na žiadosť Európskej komisie a Generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku, ktoré ju okrem toho aj financujú, sa zaoberá niekoľkými otázkami, ako sú: Ako môžu európske krajiny a regióny zlepšiť svoje podnikateľské prostredie, a tak zvýšiť konkurencieschopnosť miestneho hospodárstva? Prečo sú miestna správa a miestne inštitúcie také dôležité pri vytváraní podmienok pre udržateľný a spravodlivý rast? Aké nástroje majú miestne orgány s rozhodovacími právomocami, aby spoločnosti zostali a rástli vo svojom regióne alebo meste?

Správa bola vypracovaná v spolupráci s vládami troch príslušných krajín: Bulharska, Maďarska a Rumunska. Po tradičnom modeli rebríčka Svetovej banky „Doing Business“, ktorý každoročne zoradzuje tie najväčšie obchodné mestá na svete, po prvýkrát prekračuje mestá Sofia, Budapešť a Bukurešť a zahŕňa aj ďalších 22 miest: šesť v Bulharsku, sedem v Maďarsku a deväť v Rumunsku.

Analyzujú sa v ňom právne predpisy v oblasti obchodu s vplyvom na malé a stredné domáce podniky v piatich oblastiach, a to začatie podnikania, riešenie stavebných povolení, prístup k elektrickej energii, registrácia majetku a presadzovanie zmlúv.

Osvedčené postupy

V správe sa okrem toho uvádzajú dôležité porovnania so 187 ďalšími hospodárstvami na celom svete a, čo je dôležitejšie, poskytujú sa v nej praktické odporúčania a osvedčené postupy na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Hlavné zistenia správy *Doing Business in the European Union 2017: Bulgaria, Hungary and Romania* (Podnikanie v Európskej únii 2017: Bulharsko, Maďarsko a Rumunsko) svedčia o rozdieloch a spoločných trendoch v jednotlivých krajinách a mestách.

Právne predpisy v oblasti obchodu a ich vykonávanie sa podstatne líšia v rámci Bulharska, Maďarska a Rumunska, ako aj medzi nimi, pričom najväčšie rozdiely boli zistené v Bulharsku a Rumunsku.

Žiadne mesto nevykíná vo všetkých piatich meraných oblastiach; spomedzi 22 porov-

návaných miest sa každé z nich umiestňuje v hornej polovici aspoň pri jednom ukazovateli a v dolnej polovici aspoň v jednom ďalšom ukazovateli.

Každá krajina má mestá, ktoré prekonal priemer EÚ najmenej v jednej oblasti: Varna a Pleven v Bulharsku pri začatí podnikania, Pécs a Segedín v Maďarsku pri riešení stavebných povolení, všetky maďarské mestá a mesto Oradea v Rumunsku pri registrácii majetku a väčšina miest pri presadzovaní zmlúv. Žiadne mesto sa však neblíži k priemeru EÚ, pokiaľ ide o prístup k elektrickej energii.

Budapešť a Sofia zaostávajú za väčšinou menších miest vo svojich krajinách. Bukurešť sa zasa radí medzi hornú polovicu rumunských miest vo väčšine meraných oblastí, čo dokazuje jej potenciál pri efektívnom riešení vysokého dopytu po podnikateľských službách.

Úradníci, ktorí sa snažia o reformy, môžu dosiahnuť hmatateľné zlepšenia tým, že využijú osvedčené postupy aj v ďalších mestách svojej krajiny. Bulharské mestá by mohli uľahčiť začatie podnikania tým, že prijmú osvedčené postupy uplatňované vo Varne.

Maďarské mestá by mohli zlepšiť prístup k elektrine tým, že napodobia osvedčené postupy Segedínu a Stoličného Belehradu. A rumunské mestá by si mohli vziať príklad z Timisoara pri zlepšovaní presadzovania zmlúv.

Využívanie miestnych aktív

Komisárka pre regionálnu politiku Corina Crețu túto správu komentovala: „Prostredníctvom tejto správy Komisia a Svetová banka opäť spájajú svoje sily pri vytváraní podnikateľsky priaznivého prostredia ako dôležitej súčasť programu v oblasti konkurencieschopnosti a rastu v regiónoch EÚ. Z tejto správy

AKO SA 22 MIEST PŘIBLIŽUJE K NAJLEPŠÍM REGULAČNÝM POSTUPOM NA SVETE?

Mesto (krajina)	Založenie podniku		Riešenie stavebných povolení		Získavanie elektrickej energie		Registrácia majetku		Presadzovanie zmlúv	
	Výsledok DTF	Poradie	Výsledok DTF	Poradie	Výsledok DTF	Poradie	Výsledok DTF	Poradie	Výsledok DTF	Poradie
Burgas (Bulharsko)	90,05	3	69,23	11	65,49	3	70,67	18	72,68	15
Pleven (Bulharsko)	90,50	2	71,92	8	54,66	13	70,44	19	73,63	12
Plovdiv (Bulharsko)	90,05	3	68,30	12	65,06	5	69,59	21	72,36	17
Ruse (Bulharsko)	88,33	11	71,34	9	54,71	12	71,53	17	75,38	7
Sofia (Bulharsko)	86,82	21	72,75	6	54,64	14	69,23	22	67,04	20
Varna (Bulharsko)	90,56	1	70,53	10	59,05	10	70,19	20	74,23	9
Budapešť (Maďarsko)	87,28	20	67,89	13	63,25	7	80,08	6	73,75	11
Debrecín (Maďarsko)	87,61	13	72,71	7	63,36	6	81,16	1	81,72	1
Gyor (Maďarsko)	87,32	18	73,35	5	63,25	7	80,80	4	74,20	10
Miškovec (Maďarsko)	87,61	13	73,47	4	61,76	9	80,92	2	79,53	2
Pécs (Maďarsko)	87,61	13	75,58	1	65,21	4	79,96	7	77,07	4
Segedín (Maďarsko)	87,57	16	74,38	2	67,46	1	80,80	4	75,98	6
Stoličný Belehrad (Maďarsko)	87,32	18	73,70	3	65,53	2	80,92	2	79,12	3
Brasov (Rumunsko)	88,78	9	56,28	17	49,56	19	74,65	9	64,24	22
Bukurešť (Rumunsko)	89,53	5	58,09	15	53,23	15	74,65	9	72,25	18
Kluž (Rumunsko)	88,78	9	54,32	20	50,41	18	73,81	16	73,34	14
Constanta (Rumunsko)	87,52	17	49,26	21	49,06	20	74,65	9	75,04	8
Craiova (Rumunsko)	86,27	22	61,31	14	53,01	16	74,65	9	73,37	13
Iasi (Rumunsko)	88,28	12	56,01	18	57,76	11	74,65	9	72,64	16
Oradea (Rumunsko)	89,53	5	57,84	16	50,80	17	75,48	8	72,01	19
Ploiesti (Rumunsko)	89,53	5	54,40	19	47,22	21	74,64	15	65,86	21
Timisoara (Rumunsko)	89,53	5	48,92	22	43,56	22	74,65	9	76,13	5

Zdroj: Databáza Doing Business.

Poznámka: Vzdialenosť od hranice (DTF) ukazuje, ako ďaleko je miesto vzdialené od najlepšieho výkonu dosiahnutého v akomkoľvek hospodárstve pri každom ukazovateli Doing Business. Skóre sa normalizuje na hodnotu od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu najlepších postupov (čím vyššie je skóre, tým lepšie).

vyplýva, aké dôležité je zamerať sa na vytváranie správnych podmienok a zároveň sa spoliehať na miestny potenciál a aktíva. Takýto prístup založený na územnej úrovni bol tiež ústredným bodom správy o posilňovaní inovácií v regiónoch Európy.“

Regionálny riaditeľ pre Európsku úniu skupiny Svetovej Banky Arup Banerji dodal: „Chceme poskytnúť tvorcom politik na rôznych úrovniach – európskej, vnútroštátnej a miestnej – dôkazy o ich strategických rozhodnutiach, a tak im pomôcť presadiť lepší regulačný rámec pre rozvoj a rast.“

Súbor správ *Doing Business in the European Union 2017* (Podnikanie v európskej únii) vychádza z predchádzajúcich národných vydaní v Taliansku, Španielsku a Poľsku. V nadchádzajúcich mesiacoch sa bude venovať ďalším štyrom krajinám: Česká republika, Slovensko, Portugalsko a Chorvátsko.

Táto správa predstavuje cenný príspevok k správam o krajinách v európskom semestri a úzko súvisí s iniciatívou zaostávajúcich

regiónov. Túto iniciatívu vytvorila komisárka Crețu v júni 2015 s cieľom preskúmať faktory brániace rastu a investíciám v regiónoch EÚ s nízkym príjmom a nízkym rastom (zaostávajúce regióny). Určenie kritických aspektov rozvoja by mohlo pomôcť navrhnúť možné riešenia na podporu rastu a zvýšenie príjmov v týchto regiónoch.

V tomto dokumente, ktorý bol zverejnený v apríli 2017, sa analyzujú investičné potreby, faktory rastu, makroekonomický rámec a potreba štrukturálnych reforiem. Okrem toho predstavuje konkrétne nápady na riešenie prekážok rastu v pilotných regiónoch Poľska a Rumunska. Autori tým predkladajú silné argumenty, že investície politiky súdržnosti budú aj naďalej pomáhať európskym regiónom zlepšovať každodenný život svojich občanov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

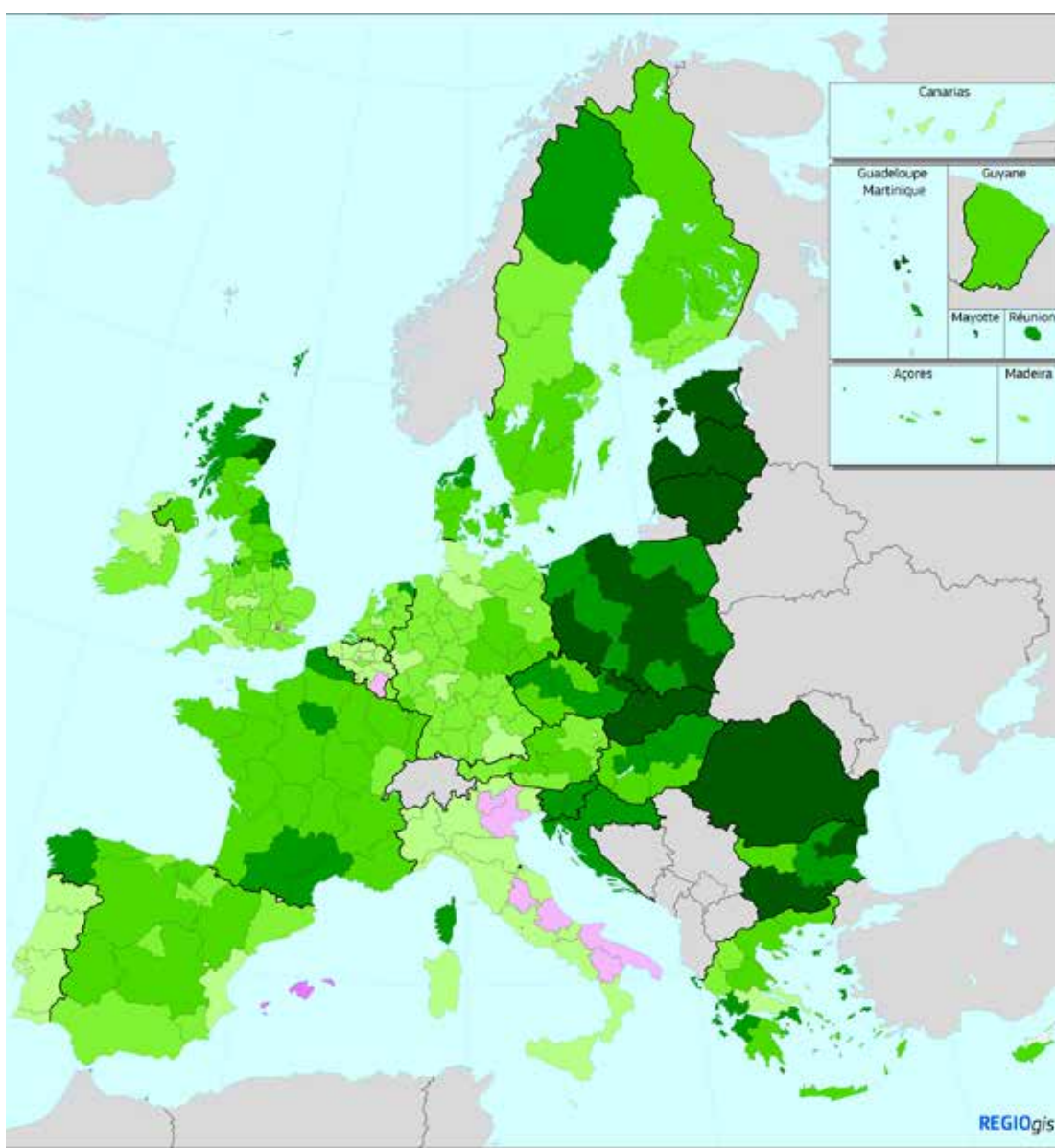
<http://www.doingbusiness.org>

Obnova hospodárskeho rastu v regiónoch EÚ

Po dvojitej recesii v rokoch 2008 a 2011 hospodárstvo EÚ rastie na približne na úrovni 2 %. Takmer všetky regióny EÚ zaznamenali v rokoch 2001 až 2008 rast HDP na obyvateľa (mapa č. 1) s mierou viac ako 5 % ročne v mnohých regiónoch EÚ¹³. Rast bol vyšší ako priemer v menej rozvinutých, ako aj v prechodných regiónoch, čo im pomohlo vyrovnáť sa. Hospodárska kríza viedla k zníženiu HDP na obyvateľa v rokoch 2009

až 2015 v približne 40 % regiónov, najmä v Írsku, Taliansku, Španielsku, Portugalsku a Grécku. Vo väčšine gréckych regiónov sa v dôsledku krízy znížilo HDP na osobu o viac ako 3 % ročne (mapa č. 2). Kríza zastavila znižovanie rozdielov, pričom sa tieto rozdiely v mnohých menej rozvinutých a prechodných regiónoch buď zmenšovali, alebo rástli pomalšie ako EÚ, v roku 2015 sa však ekonomické rozdiely začali znova zmenšovať.

1. RAST HDP NA OBYVATEĽA V REÁLNOH VYJADRENÍ, OBDOBIE ROKOV 2001 – 2008

Priemerná ročná zmena oproti predchádzajúcemu roku, v %

EÚ28 = 1,8

Zdroje: Odhady Eurostatu a GR REGIO

0 500 km

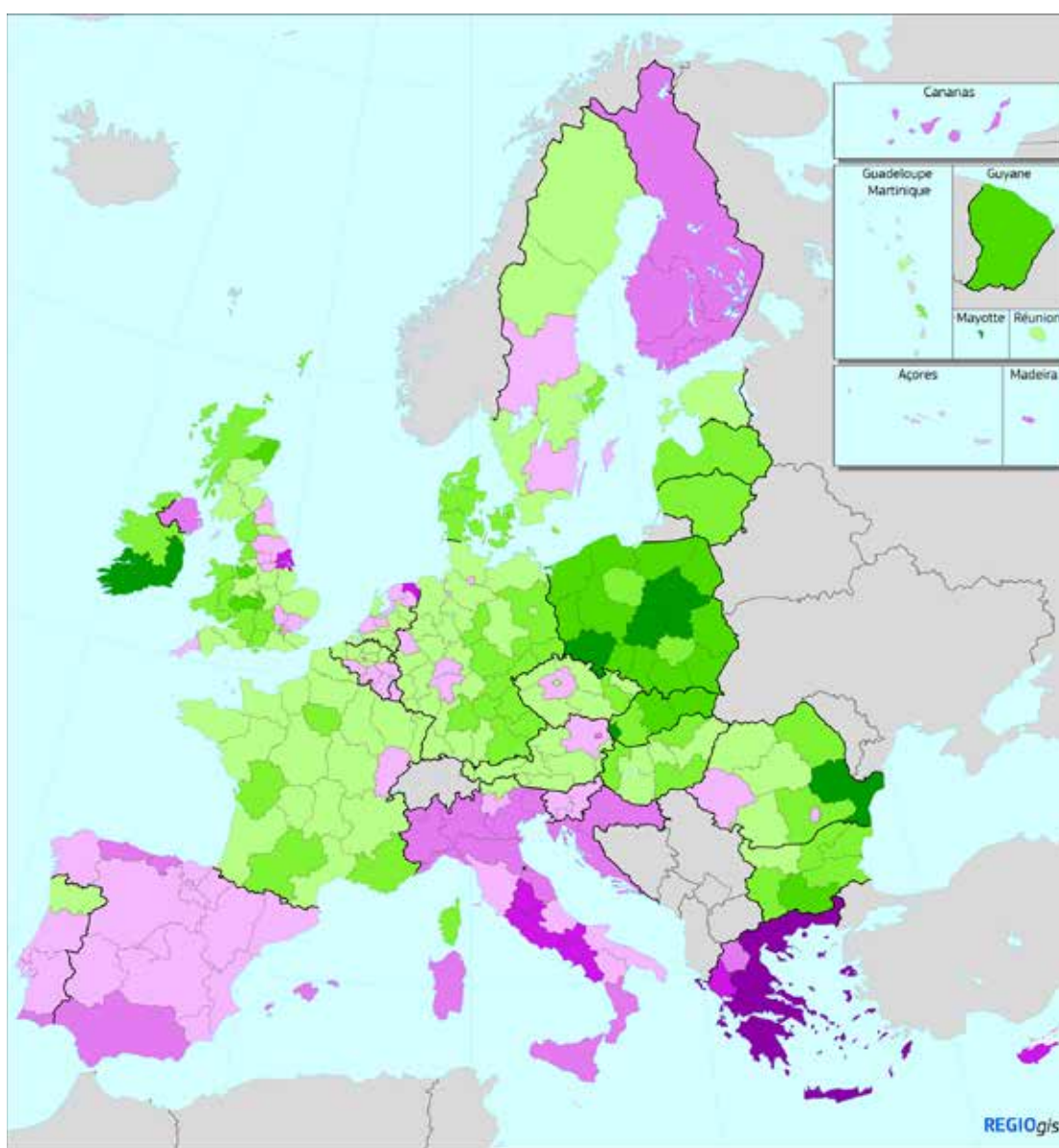
© EuroGeographics – Združenie pre administratívne hranice

Politika súdržnosti pomohla zachovať verejné investície priaznivé pre rast tým, že sa znížili vnútroštátne požiadavky na spolufinancovanie programov politiky súdržnosti v najviac postihnutých členských štátoch. Prostredníctvom týchto investícií posilnili tieto členské štáty svoj dlhodobý potenciál hospodárskeho rastu a podporili oživenie.

Podľa nedávnych modelových simulácií je HDP v EÚ výrazne vyšší v dôsledku programov politiky súdržnosti na obdobie rokov 2007 – 2013, najmä v krajinách čerpajúcich finančné

prostriedky z Kohézneho fondu. Vďaka tejto politike členské štáty, ktoré vstúpili do EÚ v rokoch 2004 a 2007, zaznamenali HDP, ktorý bol v roku 2015 o 4 % vyšší. V južnej Európe pomohla politika súdržnosti obmedziť pokles HDP. Napríklad bez politiky súdržnosti by bol HDP v Grécku o 2 % nižší a v Portugalsku o 1,5 % nižší. Najväčšie vplyvy sa vyskytujú na regionálnej úrovni. V roku 2015 bol HDP vďaka politike súdržnosti v menej rozvinutých regiónoch Dél-Alföld vo výške 6,9 %, Dél-Dunántúl (Maďarsko) vo výške 5,9 % a Severen Tsentralen (Bulharsko) vo výške 5,4 %.

2. RAST HDP NA OBYVATEĽA V REÁLNO M VYJADRENÍ, OBDOBIE ROKOV 2009 – 2015

Priemerná ročná zmena oproti predchádzajúcemu roku, v %

EÚ28 = 1,8

Zdroje: Odhady Eurostatu a GR REGIO

0 500 km

© EuroGeographics – Združenie pre administratívne hranice

Prerod severného stredného Švédska prostredníctvom inovácie

Bohaté prírodné zdroje pomohli severnému strednému Švédsku v severnom kúte Európskej únie vypracovať sa na silnú priemyselnú oblasť. Jeho zemepisná poloha je však zároveň jednou z výziev, ktoré znamenajú, že európska politika súdržnosti má zásadný význam, či už teraz, alebo v budúcnosti.

Severné stredné Švédsko sa rozprestiera na ploche s rozlohou takmer 64 000 km², čo predstavuje 16 % plochy krajiny, no býva v ňom len 11 % obyvateľstva. Región sa nachádza v strednej časti krajiny a spája tri administratívne oblasti: Gävleborg, Dalarna a Värmland, pričom mesto Gävle so 100 000 obyvateľmi je jeho najväčšie mestské sídlo.

Oplýva prírodnými zdrojmi, lesmi a ložiskami rúd, vďaka ktorým sa rozvinuli tradičné výrobné odvetvia, ako je oceľarský a papierený priemysel. Tieto odvetvia majú veľký podiel na vývoze Švédska a vytvárajú obrat v miliardách eur. Upadajú však, pretože sa zväčšuje význam nových odvetví, ako sú IKT a cestovný ruch. Inovácia je kľúčom k budúcej prosperite tejto švédskej oblasti.

Švédsko je jedna z bohatších krajín v EÚ a z celoštátneho hľadiska je lídrom v oblasti inovácie. Pri porovnaní so susednými regiónmi je však severné stredné Švédsko pozadu, pretože má menej centier excelentnosti v oblasti výskumu a vývoja, ako aj menší rast. Karlstadská univerzita je výnimkou a rozvíja úzku spoluprácu s miestnymi podnikmi a aktívne sa zapája do výskumných a inovačných projektov programu Európskej komisie Horizont 2020.

Inteligentná špecializácia, budovanie na silných stránkach regiónu a spájanie zainteresovaných strán vrátane podnikov, výskumníkov a verejných orgánov sa osvedčilo ako zásadné kroky na posilnenie investícií, tvorbu nových stratégií a vyhľadávanie nových partnerstiev. Dalarna je napríklad členom úspešnej Vanguardovej iniciatívy, ktorá vznikla v roku 2014 s cieľom posilňovať modernizáciu priemyslu a spoluprácu. Inteligentná špecializácia nie je prospešná len pre odvetvia špičkových technológií, ale aj pre služby, ako sú cestovný ruch a sociálne zabezpečenie.

„Severné stredné Švédsko sa výrazne hlási k stratégii pre inteligentnú špecializáciu a tento proces považuje za nesmierne dôležitý pri identifikovaní priorít regiónu čo najlepším spôsobom,“ potvrdzuje Sune Ekbåge, predseda Partnerstva pre štrukturálne fondy v severnom strednom Švédsku (pozri rozhovor).

„Inteligentná špecializácia, stavanie na silných stránkach regiónu a spájanie zainteresovaných strán vrátane podnikov, výskumníkov a verejných orgánov sa osvedčilo ako zásadné kroky na posilnenie investícií, tvorbu nových stratégií a vyhľadávanie nových partnerstiev.“

Posun k vedomostnej spoločnosti

Jednou z výziev je to, že podiel obyvateľstva v produktívnom veku, ktorí absolvovali úplné terciárne vzdelávanie, je nižší ako vnútroštátny priemer, zatiaľ čo nezamestnanosť je vyššia, najmä u mladých ľudí. Preto je naliehavo potrebné rozvíjať nové zručnosti a vzdelávací systém, ktorý presadzuje znalostnú spoločnosť a obehové hospodárstvo. Podpora z Európskeho sociálneho fondu (ESF) je dôležitá pri zlepšovaní zručností a riešení nezamestnanosti mladých ľudí.

Zabezpečenie pracovných miest pre mladých ľudí pomôže zastaviť pomalý úpadok obyvateľstva, ktoré je už teraz riedke a starnúce. Veľké vzdialenosti medzi mestskými sídlami zdražujú dopravu

a bránia spolupráci. V minulosti bol pritom obmedzený prístup k širokopásmovému internetu, čo brzdilo rozvoj dôležitých služieb IKT pre priemysel, ako aj pre izolované domácnosti.

Jednou z hlavných priorít investícií zo štrukturálnych fondov v EÚ odteraz až do roku 2020 je preto rozširovanie širokopásmového prístupu v celom regióne. Lepšou komunikáciou sa posilní miestna konkurencieschopnosť a takisto sa ukáže občanom severného stredného Švédska, že podpora EÚ môže skutočne zmeniť ich život.

Medzi konkrétne ciele operačného programu pre severné stredné Švédsko na roky 2014 – 2020 patrí silnejší výskum a inovácia, najmä v malých a stredných podnikoch (MSP); zavádzanie vysokorýchlostných širokopásmových sietí, digitalizácia a elektronické obchodovanie; podpora startupov a podnikania; a zavádzanie nových technológií v záujme prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Odstraňovanie diskriminácie

Tradičná priemyselná základňa severného stredného Švédska zvykla vytvárať pracovný trh segregovaný podľa pohlaví. V rámci riešenia tejto výzvy tri regióny poukazujú na zásady rovnosti a nediskriminácie vo výskumnej a inovačnej politike EÚ. Värmland bol prvý región v Európe, ktorý uskutočnil preskúmanie stratégie pre inteligentnú špecializáciu z rodového hľadiska, zatiaľ čo Dalarna a Gävleborg takisto prijali kroky na integráciu zásad rodovej rovnosti a sociálnej tolerancie do inovačných iniciatív.

Percentuálny podiel obyvateľov regiónu narodených v zahraničí je pod vnútroštátnym priemerom Švédska a pre prisťahovalcov, ktorí nepochádzajú zo severských krajín, je problémom sociálne vylúčenie. V súvislosti s nedávnym príchodom veľkého počtu utečencov do obcí v celom Švédsku sa však vďaka finančným prostriedkom ESF pomáha podporovať integrácia v severnom strednom Švédsku. Ponúka sa napríklad vzdelávanie a jazyková príprava, aby si novo prichádzajúci muži a ženy našli prácu. V Gävleborgu sa prostredníctvom projektu KIVO financovaného z ESF vytvoril model rýchlejšej integrácie nového personálu do služieb zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Severné stredné Švédsko sa tiež zapája do cezhraničných činností v EÚ aj za jej hranicami, okrem iného je súčasťou programov Interreg Švédsko – Nórsko a programov pre región Baltského mora. V poslednom menovanom prípade napríklad podporuje projekt, v ktorom sa propaguje interakcia medzi vedeckými parkmi v okolí Baltského mora.

Politika súdržnosti a investície EÚ budú do roku 2020, ale aj neskôr zohrávať veľmi dôležitú úlohu pri rozvoji severného stredného Švédska smerom k inteligentnej, vedomostnej spoločnosti a pri zvyšovaní prosperity jeho obyvateľov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Operačný program pre severné stredné Švédsko 2014 – 2020: <https://tillvaxtverket.se/>

Rozpoznávanie výhod členstva v EÚ

Sune Ekbåge, predseda Partnerstva pre štrukturálne fondy v severnom strednom Švédsku, porozprával *Panorame*, ako tento riedko osídlený región využíva politiku súdržnosti a štrukturálne a sociálne fondy pri riešení veľkých strategických problémov aj problému komunít.

Čo hovoríte na názor, podľa ktorého Švédsko ako čistý prispievateľ nepotrebuje pomoc politiky súdržnosti?

Ak má EÚ zostať úniou pre všetky svoje členské štáty a prinášať výhody všetkým svojim občanom, je nebezpečné myslieť si, že niektoré jej časti nepotrebujú politiku súdržnosti alebo štrukturálne fondy. Je nesmierne dôležité všímať si celkový obraz, ktorý obsahuje rozličné druhy problémov vo všetkých odborných oblastiach. Niektorí členovia širokej verejnosti majú sklon pozeráť sa na EÚ ako na niečo nepotrebné alebo cudzie. Úplné zrušenie štrukturálnych fondov by mohlo posilniť takéto sklony. Štrukturálne fondy pomáhajú ľuďom konkrétne si uvedomiť, že členstvo v EÚ prináša výhody a výsledky, a to nielen v súvislosti s veľkými strategickými problémami, ale aj s problémami komunít, ako je nezamestnanosť mladých ľudí a integrácia.

Švédsko je bohatá krajina, ale dokonca aj tu niektoré regióny musia zvládať väčšie výzvy ako iné. Severné stredné Švédsko je práve takýto región. Centralizácia a urbanizácia majú vplyv na úroveň roz-

voja aj vo švédskych regiónoch. Štrukturálne fondy pomáhajú zlepšovať podmienky pre regióny s náročnejšími výzvami v oblasti nezamestnanosti, inováčnej sily atď. Niektoré časti nášho regiónu trpia vysokou nezamestnanosťou. Niekoľko projektov v rámci Európskeho sociálneho fondu (ESF) zohralo významnú úlohu pri znižovaní nezamestnanosti mladých ľudí. Boli zamerané na mladých ľudí, ktorí bývajú ďaleko od najbližších pracovných príležitostí alebo majú problém sa k nim presťahovať. Keďže budeme aj naďalej čeliť spoločenským výzvam, tieto fondy budú mať veľký vplyv.

Komisia v júli prijala oznámenie o inteligentnej špecializácii. Do akej miery sa váš región zapája do využívania potenciálu inovácie a konkurencieschopnosti v európskych regiónoch?

Každý z troch regiónov, ktoré tvoria severné stredné Švédsko, si vytvoril vlastnú stratégiu pre inteligentnú špecializáciu na základe silných stránok a príležitostí rastu v danom regióne. Keď sa

pozrieme na severné stredné Švédsko, prispelo to k lepšej súdržnosti v rámci regiónu, silnejším väzbám spolupráce medzi podnikateľskou komunitou, organizáciami a univerzitami/vysokými školami a k zameraniu politiky na prioritné oblasti. Medzi pozoruhodné silné stránky patrí inteligentný priemysel, biohospodárstvo, digitalizácia a inováčný zážitkový priemysel. Stratégie majú rodovú perspektívu, ktorá je nutná, pretože máme pracovný trh s veľkou segregáciou pohlaví. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu takisto zohrali významnú úlohu v partnerstvách pre štrukturálne fondy, pokiaľ ide o identifikáciu priorít projektov.

Inteligentná špecializácia sa osvedčila ako účinný a transformačný nástroj pre väčší výskum a inováciu a prispieva k vyššej konkurencieschopnosti na regionálnej a európskej úrovni. Týmto prístupom sa úspešne vyladujú priority a vytvára sa dlhodobější a systematickejší prístup k politike v oblasti výskumu a inovácie. Naš región je členom Vanguardovej iniciatívy, ktorá sa osvedčila ako veľmi úspešná prostredníctvom medzinárodného pokrytia.

Odpoviem na vašu otázku: Severné stredné Švédsko sa výrazne hlási k stratégii pre inteligentnú špecializáciu a tento proces považuje za nesmierne dôležitý pri identifikovaní priorit regiónu čo najlepším spôsobom.

Aký výsledok očakávate na konci obdobia rokov 2014 – 2020? Aké poučenia vyplynuli z predchádzajúceho programového obdobia?

Jednou z najvýznamnejších otázok počas programového obdobia bolo identifikovať príležitosti na financovanie zavádzania širokopásmového pripojenia prostredníctvom štrukturálnych fondov. V tejto oblasti uvidíme veľmi konkrétne a významné výsledky. Vďaka fondom sa rozbehli postupy a vytvorili sa ďalšie finančné prostriedky, aby sa umožnilo zavedenie širokopásmového pripojenia, ktoré sa dostane k obyvateľom a podnikom v regióne. Ide o zásadnú otázku vývoja, ktorá je nevyhnutná na prežitie nášho regiónu. Musíte byť schopní prevádzkovať podnik bez ohľadu na to, kde vo Švédsku bývate, a širokopásmové pripojenie je dôležitým faktorom konkurencieschopnosti. V tejto oblasti uvidíme viacero veľmi dobrých výsledkov. Takisto je to dôležité, aby sme našim občanom dosvedčili, že EÚ zohráva dôležitú úlohu aj na miestnej úrovni.

Pre náš región sú investície do výskumu a inovácie podporené z týchto fondov nesmierne dôležité na zachovanie existujúceho

“Pre náš región sú investície do výskumu a inovácie podporené z týchto fondov nesmierne dôležité na zachovanie existujúceho priemyslu, udržanie a prilákanie potrebných zručností.”

priemyslu, udržanie a prilákanie potrebných zručností. Fondy umožnili spoluprácu medzi podnikmi a inštitúciami vysokoškolského vzdelávania. V krátkodobom horizonte nemusíme vidieť hmatateľné výsledky, tie sa však prejavia vo forme nových podnikov, nových inovácií atď. počas nasledujúceho programového obdobia.

ESF zohral a aj naďalej zohráva významnú úlohu pri riešení spoločenských výziev, ktoré sa niekedy objavujú príliš rýchlo. Jedným z príkladov je prílev utečencov, ktorí nedávno prišli do Švédska, čo v krátkodobom horizonte prinieslo hospodársku záťaž pre viaceré miestne orgány v regióne. Projekty ESF pomohli našim miestnym orgánom integrovať tieto osoby, ktoré budú prínosom pre náš región.

Severné stredné Švédsko je riedko osídlený región na severe EÚ. Keď to vezmeme do úvahy, povedali by ste, že môžete mať nejakým spôsobom prospech z Európskej územnej spolupráce?

Je niekoľko príkladov projektov a iniciatív, v ktorých sa aktéri zo severného stredného Švédska zapájajú do územnej spolupráce. Náš región sa predovšetkým zapája do programu Interreg Švédsko – Nórsko, ale takisto sa môže zúčastniť na programoch Interreg pre región Baltského mora a región Severného mora či do programu Interreg Európa. Jedným z príkladov je projekt zameraný na zvyšovanie poznatkov a interakcie medzi vedeckými parkmi v regióne Baltského mora. V tomto projekte sa okrem toho zavedie režim štruktúrovanej spolupráce na inštitucionálnej úrovni, čo na oplátku prinesie výhody našim spoločnostiam. Firmy budú mať prístup k sieťam a kontaktom v iných pobaltských krajinách, a tak budú môcť rozšíriť svoje trhy. Je nesmierne dôležité, aby naše spoločnosti rozvíjali širší medzinárodný záber a mohli tak oslovovať nových zákazníkov a partnerov.

Hoci Nórsko nie je členom EÚ, je to najväčší obchodný partner Švédska a máme veľký prínos z programu Interreg Švédsko – Nórsko, ktorý podnecuje cezhraničnú spoluprácu. Okrem iného sa to pretavuje do zlepšovania cezhraničnej železničnej dopravy alebo do práce na znižovaní obchodných prekážok. ■

Severné stredné Švédsko

OBYVATEĽSTVO: rozlohu 63 968 km² v roku 2014 obývalo 833 580 obyvateľov, čo predstavuje takmer 11 % celkového počtu obyvateľov tejto krajiny.

VÝSKUMNÉ KAPACITY: veľa silných aktérov a zainteresovaných strán v oblasti výskumu a inovácií v regióne, ale málo tradičných centier excelentnosti. V regióne sa nachádzajú tri univerzity, Karlstadská univerzita, Dalarnská univerzita a Univerzita v Gävle. Karlstadská univerzita veľmi úspešne spolupracovala s podnikateľskou komunitou a dosiahla úspech pri zabezpečovaní financovania v rámci programu Horizont 2020.

TRH PRÁCE: výrobný sektor je hlavným zdrojom zamestnanosti, po ktorom nasleduje sektor služieb s podielom 16,8 % na zamestnanosti v regióne. Výzvy, ktorým čelí severné stredné Švédsko, zahŕňajú nízky rast, vysokú nezamestnanosť mladých ľudí, nízku intenzitu výskumu a vývoja, ako aj slabý prístup k širokopásmovému pripojeniu v riedko osídlenom regióne, ktorý sa rozprestiera na veľmi veľkej ploche, v dôsledku čoho tu vznikajú vysoké dopravné náklady. Aktívne sa usiluje o horizontálne riešenie sociálnych otázok vo vzťahu k regionálnemu rastu, politike v oblasti výskumu a inovácií, ako aj o integráciu rovnosti a nediskriminácie.

SILNÉ STRÁNKY: dominujú tradičné kapitálovo náročné odvetvia, ako je oceliarstvo a strojnictvo, ako aj papierenský a celulózový priemysel. Ďalšími dôležitými odvetviami sú strojárstvo, dopravné prostriedky, spracovanie potravín, IKT a cestovný ruch. So silnými exportnými spoločnosťami s prvotriednymi zručnosťami a priemyselným know-how na svetovej úrovni je región na špičkovej úrovni v takých oblastiach, ako sú pokročilé materiály, biopodnikárstvo založené na lesoch, energia z obnoviteľných zdrojov a prenos energie. Podnikateľské klastre v oblasti vyspelého priemyslu a inovácie služieb vytvárajú partnerstvá s univerzitami, vysokými školami a vládou s cieľom riešiť spoločenské výzvy prostredníctvom výmeny odborných znalostí v oblasti energetiky, zdravej práce a zdravého života a inovatívnych služieb sociálnej starostlivosti.

INTELIGENTNÁ ŠPECIALIZÁCIA: každý z troch regiónov severného stredného Švédska má svoju vlastnú stratégiu pre inteligentnú špecializáciu a vymedzil svoje silné stránky. Regióny a klastre v tejto oblasti majú dlhú tradíciu spolupráce a výmeny skúseností. V rámci projektu EFRR v oblasti inteligentnej špecializácie v severnom strednom Švédsku sa tri regióny usilujú o vytváranie sietí medzi univerzitami a klastrovými organizáciami.

ŠIROKOPÁSMOVÉ PRIPOJENIE VO VIDIECKYCH OBLASTIACH SEVERNÉHO STREDNÉHO ŠVÉDSKA

Už dlhé roky je dostupnosť vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia vo vidieckych a riedko osídlených oblastiach severného stredného Švédska veľmi obmedzená. Värmland má oveľa horšiu dostupnosť ako iné kraje vo Švédsku, pričom jedným z dôvodov je nedostatok miestnych prepojovacích sietí (regionálne dopravné siete).

Keďže Värmland je podobne ako severné stredné Švédsko vo všeobecnosti riedko osídlený, dediny a domácnosti sú veľmi rozptýlené a majú starnúce obyvateľstvo. Verejní a súkromní prevádzkovatelia širokopásmového pripojenia prejavili len malý záujem o rozšírenie svojich širokopásmových sietí v týchto vidieckych oblastiach.

Nedostatok vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia tu predstavuje značnú prekážku pre podniky, čo ohrozuje ďalšiu urbanizáciu a bráni ďalšej integrácii. Podniky vo vidieckych oblastiach riadia ženy vo väčšej miere ako v mestských oblastiach.

Värmland má vysoko internacionalizovaný priemysel závislý od vývozu, ktorý si vyžaduje stabilné širokopásmové siete. Výrobný priemysel v regióne sa vyznačuje oceliárstvom a strojárstvom, papierenským a celulózovým priemyslom, ako aj banským a minerálnym ťažobným priemyslom. Tieto odvetvia sa reštrukturalizujú na model s vyšším kapitálom, službami a znalosťami, a teda závisia od dostupnosti širokopásmového pripojenia. V severnom strednom Švédsku sa rozvíja aj cestovný ruch spolu s potravinárskym priemyslom, obchodom, lesníctvom a poľnohospodárstvom.

Pomocou finančných prostriedkov vo výške 200 miliónov SEK (približne 20 miliónov EUR) z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa v rámci troch projektov budujú miestne prepojovacie siete (regionálne dopravné siete). Spolu s verejnými a súkromnými širokopásmovými prevádzkovateľmi, ktorí budujú siete prístupu v posledných úsekoch, tieto projekty výrazne zvýšia prístup k vysokorýchlostnému širokopásmovému pripojeniu. Niektoré z projektov vytvárajúcich prístupové siete v posledných úsekoch sú financované prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

“Naša spoločnosť pôsobí v odvetví cestovného ruchu a prevádzkuje hotel, reštauráciu a dobrodružný cestovný ruch. Nachádzame sa v riedko osídlených oblastiach v najsevernejších častiach regiónu Värmland, kde je veľmi ťažké získať stabilné internetové pripojenie. Pravidelne máme veľké problémy s internetovým pripojením a doručenie e-mailov trvá niekedy aj niekoľko dní. Znamená to stratu príjmu vždy, keď sa to stane, pretože hostia, ktorí si želajú vykonať rezerváciu on-line, od nás nemôžu dostať odpoveď. Naši zákazníci očakávajú rýchlu odpoveď, keď chcú urobiť rezerváciu – ak nedostanú rýchlu odpoveď, vyberú si iné miesto. Sme radi, že naša spoločnosť sa teraz môže pripojiť k vysokorýchlostnému internetu prostredníctvom siete optických vlákien financovanej z EFRR. Uľahčí nám to celé naše podnikanie a je to pre nás nevyhnutný predpoklad prežitia.”

Annika Jonsson, Långbergets Sporthotell AB

SLIM

Klaster sú kľúčové pre inovácie a rozvoj podnikania v severnom strednom Švédsku. Tento región, ktorý tvoria provincie Värmland, Dalarna a Gävleborg, je domovom klastrov svetovej úrovne v ustálených odvetviach, ako je oceliarstvo a materiálové technológie, lesnícky priemysel a cestovný ruch, ako aj v nových silných regionálnych odvetviach, ako je digitalizácia a energia z obnoviteľných zdrojov.

Projekt SLIM, ktorý získal ocenenie RegioStars (2007 – 2013), bol pre tento vývoj klastrov kľúčový. Zahŕňal 700 spoločností so 60 000 zamestnancami, prostredníctvom 15 klastrov, ktoré sa zameriavali na podporu procesov pre klaster, meranie na úrovni klastra a na úrovni spoločnosti, ako aj na učenie sa v oblasti tvorby politík. V rámci projektu sa nadviazali nové kontakty a zvýšila sa vzájomná dôvera medzi účastníkmi, čo stimulovalo vyššiu mieru rastu medzi zúčastnenými spoločnosťami, čo je len jedna z mnohých výhod. Sociálna a environmentálna udržateľnosť bola tiež v jadre tohto projektu. Projekt napríklad podporoval rodové povedomie ako spôsob riešenia nedostatkov v oblasti zručností v tradičných sektoroch, v ktorých dominujú muži.

“Pre mňa bol projekt SLIM perfektným úvodom do sveta klastrov, keď som prišla ako vedúca procesov do priemyselného IT klastra FindIT z podnikateľského sektora. Rýchlo som porozumela ostatným klastrom v regióne a ich oblastiam excelentnosti. Výsledkom bol aj spoločný projekt s viacerými klastrami a mnoho ďalších spoločných aktivít.”

Britta Haag
Vedúca procesov, FindIT

Počas súčasného programového obdobia sa do niektorých projektov financovaných z EFRR a vedených klastrami, ktoré sa zúčastnili na programe SLIM, zapojili stovky firiem, podporili sa inovácie, internacionalizácia a rozvoj podnikania v záujme transformácie regiónu a riešenia spoločenských výziev. Okrem toho všetky regióny a klaster naďalej spolupracujú na projekte SLIM v rámci projektu EFRR v oblasti inteligentnej špecializácie v severnom strednom Švédsku a prispievajú svojimi skúsenosťami s inteligentnou špecializáciou.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

SLIM: <http://bit.ly/2h0EPfD>

SLIM (vo švédskom jazyku): <http://bit.ly/2xsOCpL>

Projekt EFRR NMS3 (vo švédskom jazyku): <http://bit.ly/2wXDzTR>

RODOVÁ AKADÉMIA PRE MSP

Rodová akadémia pre MSP je trojročný projekt, ktorý sa začína v septembri 2017. Vede ho Karlstadská univerzita a zahŕňa obce v regióne Värmland.

Cieľom projektu je rozvíjať a aplikovať poznatky o rodoch, procesy organizačných zmien, rodovú integráciu a normatívnu inováciu na zvýšenie inovačnej kapacity, intenzity výskumu a vývoja a rastu medzi MSP v tomto regióne.

Má tri hlavné ciele: i) vypracovať koncepcie a praktické nástroje, ktoré môžu MSP využiť na rozvíjanie úsilia o integráciu pohlaví ľahko a nákladovo efektívne; ii) rozvíjať a prevádzkovať sieť regionálnych subjektov pre rast a podporu podnikania, ako sú podnikateľské organizácie, klastre, krajské správne orgány, obce, obchodné komory a ďalší kľúčoví aktéri; a iii) ďalej rozvíjať a zakladať rodovú akadémiu pre MSP, skúmať vplyv spoločností pracujúcich s rodovou integráciou a vypracovať model hodnotenia.

Projekt je zameraný na MSP v odvetviach, ako sú papierenský priemysel, IT a digitalizácia, ako aj kreatívne a kultúrne odvetvia, ktoré sú jednými z najviac rodovo segregovanými odvetvami v regióne Värmland. Očakávanými výsledkami sú spoločnosti, ktoré rozvíjajú svoje vnútorné procesy prijímania zamestnancov, pracovné podmienky, pracovné prostredie a organizáciu, ako aj firemnú kultúru z hľadiska rovnosti, a tým zlepšujú prijímanie a udržanie zamestnancov, a to ako žien, tak aj mužov.

Dlhodobým cieľom je, aby sa v spolupráci s priemyslom v regióne a na celoštátnej úrovni vytvorila rodová akadémia pre MSP ako zdroj a centrum pre rodové otázky, rodovú rovnosť, inovácie a rast.

VÝMENA POZNATKOV – PROSPEŠNÁ PRE VŠETKÝCH

KTP, Knowledge Transfer Partnerships, (Partnerstvo pre prenos poznatkov) je projekt na výmenu poznatkov medzi malými a strednými podnikmi (MSP) a akadémiou. Na obdobie jedného až dvoch rokov je čerstvý absolvent poverený úlohou vedúceho projektu KTP v MSP, kde sa stará o strategický rozvojový projekt. Projekty môžu zahŕňať rozvoj nových trhov, nových produktov alebo nových procesov. Vedúceho projektu podporuje školiťel v oblasti obchodu a konzultant z akadémie.

Projekt KTP rieši niektoré z hlavných problémov súvisiacich s rastom MSP, ako je čas na rozvoj, financovanie a nábor tých správnych zručností. Z výsledkov projektu zatiaľ vyplýva, že 75 % vedúcich projektov KTP získalo stále pracovné miesto v MSP.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Univerzita Dalarna: <http://www.du.se/ktp>

RODOVÁ ROVNOSŤ – NEUSTÁLE PROVINČNÁ SPRÁVNA RADA DALARNA

Rodová rovnosť bola určená za kľúčový faktor hospodárskeho rastu a väčšej zamestnanosti. Provinčná správna rada Dalarna je na čele trojročného projektu s názvom Rodová rovnosť – neustále. Tento projekt je financovaný z ESF a zameriava sa na boj proti rodovej segregácii na trhu práce a na zvyšovanie pracovných príležitostí žien na plný úväzok.

KIVO

V posledných rokoch vznikol projekt financovaný z ESF, v rámci ktorého sa vypracovala metóda KIVO (začlenenie kvality do zdravotnej a sociálnej starostlivosti) a ktorý sa stal nástrojom zamestnávateľov na uspokojenie rýchlo rastúceho nedostatku zamestnancov v ošetrovateľskom odvetví. Metóda KIVO umožňuje rozšírenie náborovej základne prostredníctvom systematickej spolupráce na začlenenie ľudí mimo pracovného trhu. Vytváranie pracovných miest, ktoré sú priaznivé pre začlenenie, je pre úspech tohto projektu kľúčové, pričom sa tento projekt opiera o nástroje aktívneho začlenenia, ktoré majú byť kontrolóm k dispozícii v záujme dosahovania udržateľného dlhodobého sociálneho rozvoja.

Systematická spolupráca v rámci projektu KIVO zahŕňa zamestnávateľov, poskytovateľov odbornej prípravy, odbory a služby zamestnanosti. V rámci metódy KIVO sa vypracovalo deväť možných krokov od nezamestnanosti po trvalé zamestnanie. Prvým krokom je uistiť sa, že jednotlivec je

Cieľovou skupinou sú volení zástupcovia, zamestnávateľa a zamestnanci v ôsmich zúčastnených obciach. Odbornou prípravou v oblasti rodovej rovnosti sa v rámci tohto projektu integrujú nové znalosti, metódy a nástroje v celých organizáciách.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

(vo švédskom jazyku): <http://bit.ly/2w3wYZj>

vhodný na prácu v oblasti ošetrovateľstva a že má skutočný záujem pracovať v tomto odvetví. Účastníci, ktorí nemajú predchádzajúce skúsenosti s prácou v oblasti ošetrovateľstva, majú možnosť absolvovať dvojtzáždňovú stáž, aby zistili, či im práca vyhovuje alebo nie. Majú tiež možnosť absolvovať učňovskú prípravu a jazykové kurzy. Výsledkom je oveľa menší odpor, pokiaľ ide o spoluprácu s jednotlivcami, čo zvyšuje pravdepodobnosť, že tí, ktorým bude ponúknuté učenie sa na pracovisku, budú úspešní pri prechode do zamestnania. Cieľom je, aby sa zamestnávateľa aktívne zapájali do vytvárania kompetencií, ktoré podľa nich ich organizácia vyžaduje.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

(vo švédskom jazyku):

<http://www.ya-delegationen.se/kivo-metoden/>

<http://bit.ly/2fiEnJR>

“*Spočiatku som nechápala, prečo je potrebné také dlhé úvodné obdobie, keďže som študijný program zvládala v pohode. Počas úvodného obdobia zamestnania som si však uvedomila, že mnohým slovám som tak celkom nerozumela. Komunikácia so staršími osobami je veľmi dôležitá, aby sa cítili bezpečne a pohodlne, pokiaľ ide o služby poskytované v odvetví ošetrovateľstva. Po dokončení programu KIVO som sa cítila sebaistejšie vo svojej úlohe v organizácii, a to vďaka dôkladnejšiemu úvodu.*”

NawlBik Cen, účastníčka projektu KIVO

ROVNAKÝ REGIONÁLNY RAST A ROZVOJ NA OBDOBIE ROKOV 2016 – 2018, REGIÓN GÄVLEBORG

Rovnaký regionálny rast a rozvoj na obdobie rokov 2016 – 2018 je projekt vedený regiónom Gävleborg a financovaný švédskou agentúrou pre hospodársky a regionálny rast. Vychádza z vnútroštátnej stratégie podpory podnikania za rovnakých podmienok. Celkový cieľ stratégie spočíva v tom, že ženy aj muži, a to bez ohľadu na etnický pôvod či vek, môžu využívať iniciatívy a zdroje na podporu podnikania, ako je napríklad poradenstvo, pomoc pri rozvoji podnikania, činnosti klastra a podnikateľských inkubátorov a financovanie, a to za rovnakých podmienok. Východiskovým bodom je, že rozvojom rovnakých podmienok v rámci systému podpory podnikania sa prispeje k udržateľnému rastu a zvýši sa konkurenčnosť v podnikoch, ako aj v regiónoch.

Región Gävleborg sa zameriava na rozvíjanie rovnakého regionálneho rozvoja s medzisektorovým východiskovým bodom, v rámci ktorého sa zabezpečujú rovnaké podmienky, čím sa prispieva k sociálne udržateľnejšiemu regiónu.

To sa dosiahne napríklad prostredníctvom: i) stratégií financovania riadenia a prerozdelenia zdrojov pre regionálny rast, ktoré už boli vypracované a zavedené; ii) dokončenia prieskumu o rozdelení regionálnych projektových fondov a priamej podpory podnikov, a to na základe pohlavia, krajiny pôvodu a oblasti podnikania; iii) úsilia o zvýšenie kompetencií zameraných na strategicky dôležitých účastníkov v oblasti rodovej rovnosti; a iv) vykonávania regionálneho procesu rozvoja a metodologickej podpory ďalšieho využívania štrukturálnych fondov a fondov pre regionálny rast.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Národná stratégia na podporu podnikania za rovnakých podmienok na obdobie rokov 2015 – 2020: <http://bit.ly/2wmnQKB>

Rovnaký regionálny rast a rozvoj (vo švédskom jazyku): <http://bit.ly/2gYAMUY>

AKADÉMIA INTELIGENTNEJ ŠPECIALIZÁCIE

Akadémia inteligentnej špecializácie je nástrojom na premenu a obnovu súkromného a verejného sektora v regióne Värmland a na rozvoj výskumu a vzdelávania na Karlstadskej univerzite. Jej cieľom je využívať výskum v prospech priemyslu, provinčnej rady a obcí vo Värmlande a posilniť výskumné prostredie tohto regiónu. Očakáva sa, že vysokokvalitný výskum priláka pre univerzitu viac externých finančných prostriedkov.

Akadémia bude podporovať a vytvárať silnejšiu spoluprácu medzi akademickou obcou, priemyslom a spoločnosťou s cieľom podporiť výskum, ktorého centrom je inteligentná špecializácia. Základ akadémie tvorí šesť oblastí identifikovaných ako inteligentné špecializácie v rámci výskumnej a inovačnej stratégie Värmlandu pre inteligentnú špecializáciu (VRIS3). Týmto šiestimi oblasťami sú: služby vytvárajúce hodnoty; biohospodárstvo založené na lesoch; digitalizácia služieb sociálnej starostlivosti; moderné výrobné a komplexné systémy; digitalizované zážitky spojené s prírodou, kultúrou a miestami; a systémové riešenia pomocou fotovoltaickej technológie. Spojením výskumu, inovácií a vzdelávania bude akadémia pripravovať študentov Karlstadskej univerzity na prácu v záujme priemyselneho rozvoja šiestich prioritných oblastí Värmlandu.

Očakáva sa, že akadémia posilní výskumné prostredie regiónu a prispeje k: hlavným výskumným a inovačným projektom; investíciám, väčšiemu vývozu a hospodárskemu rastu; zakladaniu podnikov, medzinárodných demonštračných stredísk a testovacích centier; a vplyvu politiky na podporu týchto šiestich špecializácií.

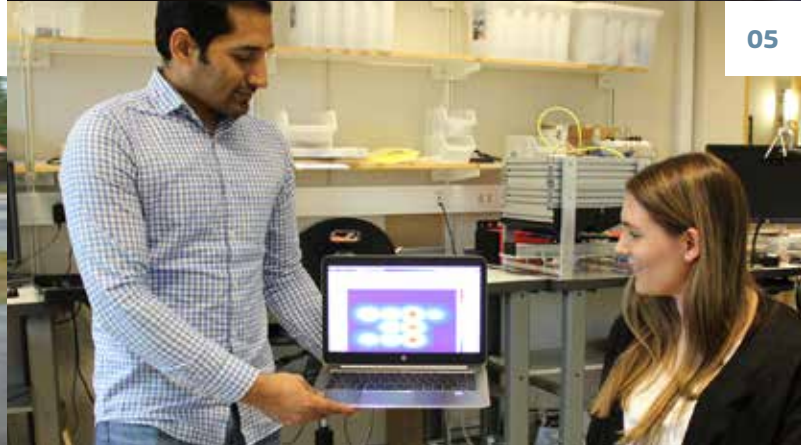
V prvej etape bude akadémia, ktorá je partnerstvom medzi Karlstadskou univerzitou a regiónom Värmland, realizovaná ako projekt v období rokov 2016 – 2020. Región a univerzita vyčlenia približne 5 miliónov EUR na financovanie výskumu do roku 2020. Očakáva sa aj ďalšia podpora z externých zdrojov, ako sú vnútroštátne finančné prostriedky, Horizont 2020 a európske štrukturálne a investičné fondy.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Karlstadska univerzita: <http://bit.ly/2eRPyIT>

ZACHYTENÉ FOTOAPARÁTOM

Švédsko je domovom silných aktérov a zainteresovaných strán v oblasti výskumu, inovácií a inteligentnej špecializácie s veľkým potenciálom na podporu regionálneho rastu, konkurencieschopnosti a pracovných miest.

01 Mittstråket rozvíja funkčnú a udržateľnú cezhraničnú dopravnú cestu pre ľudí a tovar v strednom Norrlande.

02 Cieľom projektu BOOST je vývoj a prezentácia fyzických a virtuálnych prototypov pre udržateľné bývanie a budovanie zo skla a dreva.

03 v rámci projektu Destination Capacity Building in Swedish Lapland sa rozvíja cestovný ruch v Laponsku vo Švédsku budovaním sietí, strategických aliancií a stimulovaním vývoja a inovácie produktov.

04 V rámci projektu Lopme Laante (Krajina Laponsko) sa budujú dva tematické parky, ktoré budú znázorňovať úlohu laponského ľudu v spoločnosti a rozvoj regiónu Härjedalen.

05 Výskumníci projektu SMART spolupracujú s priemyslom pri riešení výskumných výziev, pokiaľ ide o internet vecí.

06 Safety & Security Test Arena je projekt spolupráce, ktorého cieľom je dosiahnuť, aby sa severné Švédsko stalo vedúcim regiónom výskumu a vývoja v oblasti bezpečnosti.

07 Projekt Arena Grön Tillväxt podporuje nové nápady do ekologických inovácií vrátane materiálov vyvíjaných s cieľom nahradiť plasty v zariadeniach zdravotnej starostlivosti.

08 Projekt SREss sa zaoberá zabezpečením infraštruktúry pre zariadenie na výskum európskeho spalačného zdroja, ktoré sa buduje v regióne Skåne.

09 Cieľom projektu Framtidens soler I Östra Mellansverige je zvýšiť mieru investovania do solárnej energie v MSP v stredovýchodnom Švédsku.

10 V regióne Kronoberg sa v rámci projektu Step Two pracuje na vývoji metódy na stimuláciu rastu malých podnikov, ktoré riadia podnikatelia, ktorí sa narodili v zahraničí.

11 Cieľom projektu Gamification of Dalarna je zriadiť technologickú platformu, ktorá bude využívať herné vývojové technológie na prilákanie väčšieho počtu návštevníkov do tohto regiónu.

12 V rámci projektu VIRUS sa prevádzkuje návštevnícke centrum na prvej svetovej elektrickej ceste bez fosílnych palív pre nákladnú dopravu v regióne Gävleborg.

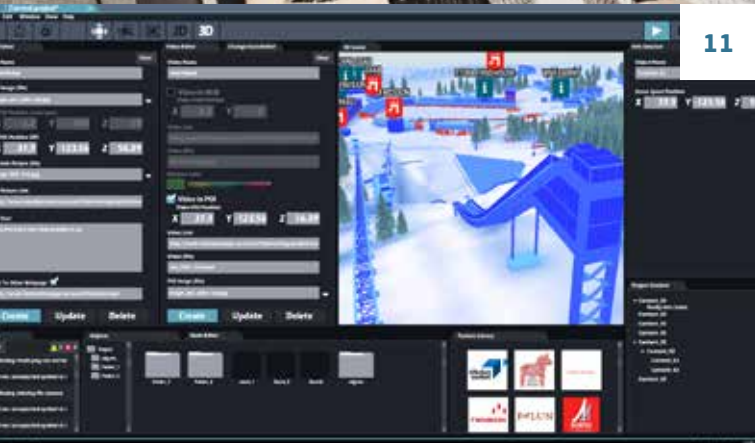
09

10

11

12

Z vlastných skúseností

Panorama zozbierala výber úprimných pripomienok a poznámok od účastníkov projektov a občanov, ktorí mali prospech z politiky súdržnosti a z regionálneho financovania vo všetkých aspektoch každodenného života.

“Rozmanitosť je normálna, rozmanitosť je prirodzená... Cieľom projektu „Rozmanitosť pre deti“ je pripraviť deti a mládež na život v tolerantnejšej, otvorenejšej a súcitnejšej spoločnosti.”

Paul Jüttner, učiteľ
Diversity4Kids (DE)

“Mesto Li chce byť inkluzívne a tento projekt mu to umožnil. Spája tvorcov politik a občanov s cieľom vybudovať nízkouhlíkovú spoločnosť.”

Teijo Liedes
Predseda mestskej rady Li
a environmentálneho združenia (FI)
Finalista ocenenia RegioStars 2017: Inovatívne
nízkouhlíkové verejné služby

“Tento projekt nám pomáha presvedčiť komunity, opatrovateľské služby, zdravotné poisťovne, bytové družstvá a, čo je najdôležitejšie, seniorov a ich príbuzných, že inteligentné technológie môžu byť veľkou súčasťou ich riešenia.”

Bettina Horster, riaditeľka pre oblasť Business
Development, VIVAI Software AG (DE)
Finalistka ocenenia RegioStars 2017:
Smart Service Power

“Pre Európu je prospešné, aby poskytovala peniaze na projekty, ktoré sú inovatívne alebo ktoré nie sú nevyhnutne orientované na zisk. Nikto by nebol schopný založiť takéto miesta, pretože by potrebovali oveľa väčšiu návratnosť investícií. Pracujeme s ľuďmi a odozva ľudí je veľmi dôležitá. A ak Európa dokáže pomôcť financovať projekty, ktoré majú u ľudí väčšiu odozvu, je to skvelé.”

Sophie Desilly
koordinátorka projektu Story2Work
Art2Work (BE)

„MAD je platforma Bruselu pre módu a dizajn – ide o fantastický projekt, pretože skutočne pomáha návrhárom a tvorcom v Bruseli rozvíjať svoje projekty a kariéru a ponúka im aj skvelé miesto na prezentáciu svojej práce.“

Silvia Martinelli, projektová manažérka pre komunikáciu
MAD (BE)

„Spoločnosti BEACON sa podarilo úspešne zabezpečiť rast podnikania, ku ktorému by inak nedošlo. Podniky zaznamenali vyšší predaj, vyvinuli nové produkty a procesy a vytvorili nové pracovné miesta.“

Iain Donnison, vedúci projektu
Vítaz ocenenia RegioStars 2014: BEACON (UK)

„Otvorené partnerstvo a transparentné činnosti sú základným kameňom posilňovania vzájomnej dôvery s cieľom inšpirovať vytváranie služieb a produktov pre ľudí a formovať trvalé spojenia a perspektívy.“

Irena Krivienė
Generálna riaditeľka Knižničného vedeckého
a komunikačného centra a Centrálnaj knižnice,
Univerzita Vilnius
Finalistka ocenenia RegioStars 2016: Jonvabaliai (LT)

„Neustále ma udivujú získané poznatky a tešia ma kontakty nadviazané počas Európskeho týždňa regiónov a miest cez celé hranice, regióny a kultúry. Práve tu sa vytvárajú budúce konzorciá, rozhoduje sa o zopakovaní aktivít, kladú sa otázky a poskytuje poradenstvo, dohadujú sa spontánne obedy a predovšetkým sa vytvárajú dlhodobé priateľstvá, a práve preto táto udalosť predstavuje jednu z najväčších chvál EÚ na miestnu demokraciu.“

Anya Margaret Baum, generálna riaditeľka, The Keryx Group, Poľsko

„Mladí dobrovoľníci Interreg“: podpora cezhraničnej spolupráce a solidarity

Európsky zbor solidarity (ESC) je nová iniciatíva Európskej únie, v ktorej sa vytvárajú príležitosti pre mladých ľudí, aby vo vlasti alebo v zahraničí pôsobili ako dobrovoľníci alebo pracovali na projektoch, ktoré sú prospešné pre spoločenstvá a ľudí v celej Európe. Regionálna politika EÚ sa pripojila k iniciatíve s 1 miliónom EUR s cieľom poskytnúť cezhraničným, nadnárodným alebo medziregionálnym projektom príležitosť byť počas dvoch až šiestich mesiacov hositeľom pre dobrovoľníkov (občania EÚ vo veku 18 až 30 rokov). Cieľom je podporovať a presadzovať úspechy programov a projektov Interreg a podávať o nich správy, a súčasne zvyšovať povedomie o prínosoch spolupráce cez vnútorné hranice EÚ. Ponúkame svedectvá štyroch mladých dobrovoľníkov, ktorí sa zapojili do iniciatívy Mladí dobrovoľníci Interreg (IVY), ktorú spravuje Združenie európskych pohraničných regiónov.

Silvia a Laura boli reportérkami Interreg na spoločnom sekretariáte ALCOTRA od 21. mája 2017. Tu je zopár ich dojmov:

Podľa Silvie už hneď od začiatku podľahnete duchu spolupráce a vzájomnej podpory celého tímu sekretariátu. „Neexistuje lepšie uvedenie do cezhraničnej spolupráce, o ktorej som pred zapojením sa do tejto iniciatívy veľa nevedela. Teraz sa cítim oveľa informovanejšia a už poznám výhody, ktoré z toho plynú pre európskych občanov.

„Veľká časť tejto pomoci, ako je napríklad obnova historických budov alebo podpora pohraničných zdravotníckych zariadení, nie je veľmi významná, ale pridaná hodnota spočíva v tom, že dva národy sa rozhodli spojiť svoje silné stránky a pracovať na

spoločnom projekte. Táto spolupráca je praktickou realizáciou myšlienky, že patríme do jedného územia a máme spoločné občianstvo – európske. Podnecovanie a preberanie zodpovednosti za tohto ducha spolupatričnosti, v rámci ktorého sa hranice vnímajú ako miesto stretnutia a nie ako bariéra, ktorú treba kontrolovať, je možno jednou z najdôležitejších výziev, ktorým európske inštitúcie a občania, ako teraz zistili, musia čeliť.“

Silvia, Taliansko

Laura vysvetľuje, že dobrovoľníctvo, v rámci ktorého pracuje ako reportérka iniciatívy Interreg v Turíne, bolo pre ňu príležitosťou, ako sa zapojiť do presadzovania svojej srdcovej záležitosti: „Európska únia a prínos pre jej občanov. Pre Francúzku so sym-

patiami voči Taliansku bolo pre mňa zvláštne ocitnúť sa v centre snáh o spoluprácu medzi týmito dvoma krajinami. Táto skúsenosť je veľmi vzrušujúca a umožňuje mi pochopiť, ako EÚ podporuje regióny pri rozvíjaní spoločných cezhraničných riešení.

„Táto skúsenosť je veľmi vzrušujúca a umožňuje mi pochopiť, ako EÚ podporuje regióny pri rozvíjaní spoločných cezhraničných riešení.“

„Mala som niekoľko príležitostí na stretnutie s vedúcimi projektov financovaných z programu a na sledovanie ich činnosti a výsledkov *in situ*. Objavila som projekty, ktoré sa zaoberali otázkami na oboch stranách hranice, ako je boj proti vyludňovaniu v horských oblastiach, ocenenie kultúrneho a prírodného dedičstva a lepšia prevencia prírodných rizík.“

Laura, Francúzsko

Vďaka novému prístupu iniciatívy IVY majú Laura a Silvia pocit, že prispievajú k podpore občianskej angažovanosti a zvyšujú pocit príslušnosti k Európskej únii. Iniciatíva IVY im umožnila vniesť nový vietor do nástroja, ktorý existuje už viac ako 27 rokov, a sú na to veľmi pyšné.

Práca na budúcnosti bez hraníc

„Neviem, ale tí Nemci majú celkom dobrý hudobný vkus!“ Tento citát holandského stredoškolského študenta sa dotýka podstaty projektu, na ktorom pracujeme ako dobrovoľníci.

Projekt sa nazýva „Nachbar Sprache & buurcultuur“, čo sú nemecké a holandské slová pre „susedný jazyk“ a „susednú kultúru“. Prostredníctvom študijných výmen sa študenti stredných škôl dostávajú do kontaktu so svojimi rovesníkmi spoza hraníc. To pomáha znižovať bariéry, vďaka čomu si uvedomujú neobmedzené možnosti budúceho štúdia, práce či života, ktoré im ponúka druhá krajina. Pochopenie, že „iné“ nie je až tak úplne iné, je v tomto procese prvým krokom.

Univerzita Radboud Nijmegen (Holandsko) a Univerzita Duisburg-Essen (Nemecko), ktoré delí od seba len 100 kilometrov a jedna hranica, nedávno iniciovali tento projekt. Ako študenti magisterského programu európskych štúdií: holandsko-nemeckých štúdií v rámci oboch národov si veľmi dobre uvedomujeme význam prekračovania európskych hraníc a minimalizovania ich vplyvu. Naš profesor, Paul Sars, ktorý je koordinátorom projektu na holandskej strane, nám dal šancu sa do projektu zapojiť.

„Medzi semestrami máte tri mesiace prázdnin,“ povedal. „Prečo sa nepridáte k nášmu tímu, aby ste získali skúsenosti pre svoju budúcu prácu?“ Takže nám vybavil kanceláriu na šiestom poschodí s krásnym výhľadom a skontaktoval nás s IVY. Aby sme získali obraz o projekte, cestovali sme do niektorých zúčastnených škôl a pozorovali sme študijné výmeny. Z prvej ruky sme zažili to, aký pozitívny vplyv môžu mať výmeny študentov. S nevídaným rastom sociálnych médií a vlogerov sa v rámci týchto výmen delia o rovnaké záujmy a kultúru mládeže. Je úžasné vidieť, ako si túto podobnosť uvedomujú!

Neoddeliteľnou súčasťou našej práce je umožniť študentom deliť sa o svoje skúsenosti s okolitým prostredím. Pomáhame im pri písaní blogových príspevkov, v ktorých sa môžu venovať svojim osobným pohľadom na študijné výmeny. Takisto organizujeme tzv. prevzatia profilov na Instagrame, ktoré im dávajú príležitosť vyjadriť sa v prostredí, ktoré im je ešte známejšie.

V záujme propagácie v pohraničnom regióne píšeme aj tlačové správy a pozývame miestnych a regionálnych novinárov. Na sociálnych médiách sme vytvorili platformu, aby sme mohli zverejňovať obsah študentov a pozornosť médií, takže študenti aj obyvatelia pohraničného regiónu si teraz môžu lepšie uvedomovať veľké príležitosti, ktoré im ponúka druhá krajina.

Takisto sme zistili, že navrhovanie letákov, plagátov a šablón je naším skrytým talentom. Dokonca nám zverili vytvorenie loga tohto projektu. V skratke, tím nám dáva veľa slobody a zodpovednosti, vďaka čomu sú naše skúsenosti s IVY veľmi príjemné!

Xander a Yonec, Holandsko

ĎALŠIE INFORMÁCIE

https://europa.eu/youth/solidarity_sk

<https://www.interregyouth.com/>

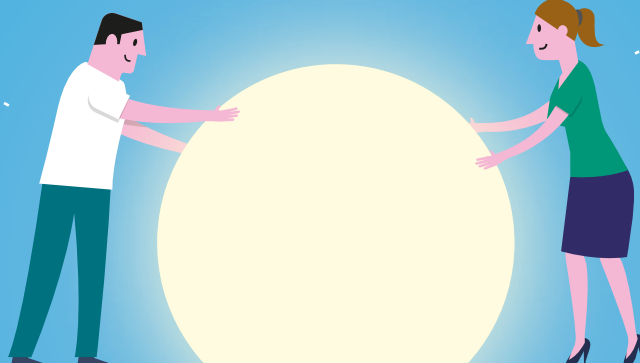

POHRANIČNÉ REGIÓNY

OPATRENIA NA POSILNENIE RASTU A ZAMESTNANOSTI

Jednotný trh a voľný pohyb sú práva EÚ. Občania majú možnosť pohybovať sa, pracovať, študovať alebo využívať služby v iných krajinách EÚ. Tieto práva sú zvlášť dôležité pre **pohraničné komunity**.

1 z 3 Európanov žije v týchto regiónoch – **150 miliónov ľudí**.

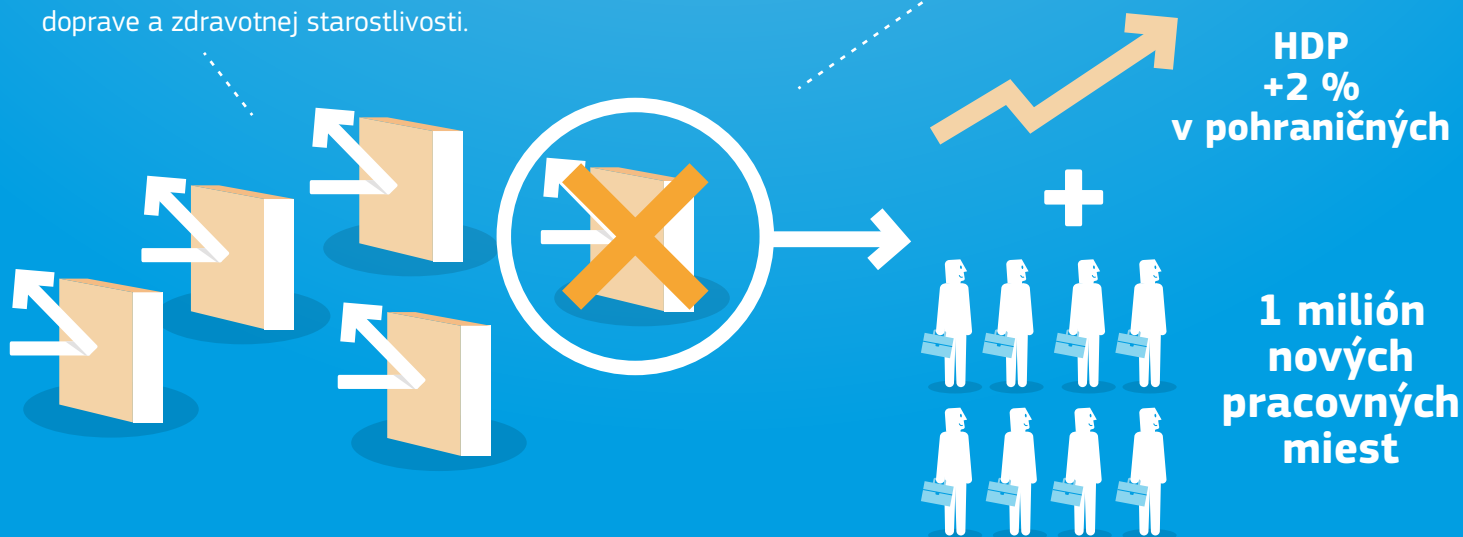

2 milióny občanov EÚ sú cezhraniční pracovníci alebo študenti – cestujú do práce alebo do školy cez hranice každý deň alebo týždeň.

Tento proces by mal byť hladký a jednoduchý. Pre mnohých však nie je.

Rôzne **vnútroštátne predpisy a administratívne postupy** bránia prístupu k práci, vzdelávaniu, núdzovým službám, podnikaniu, miestnej verejnej doprave a zdravotnej starostlivosti.

Keby sa odstránila len **jedna pätina** všetkých prekážok, mohlo by sa dosiahnuť:

Tieto výzvy sa budú riešiť prostredníctvom uvedených 10 opatrení.

Vytvorením **hraničného kontaktného miesta** v rámci Komisie sa uľahčí a podporí ich vykonávanie.

prehĺbiť spoluprácu a vzájomný kontakt

elektronická verejná správa, ktorá umožní cezhraničnú verejnú správu

zlepšiť legislatívny postup

poskytovať spoľahlivé a zrozumiteľné informácie a pomoc

podporovať cezhraničné zamestnávanie

presadzovať väčšie združovanie zdravotníckych zariadení

presadzovať pohraničnú viacjazyčnosť

zvážiť právny a finančný rámec spolupráce

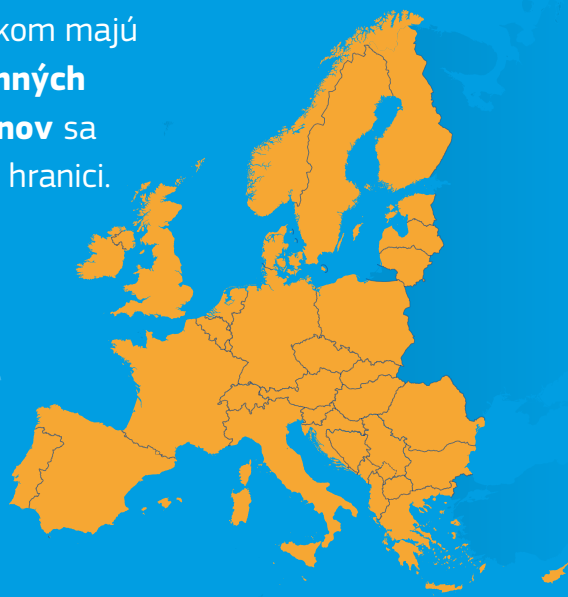

uľahčiť cezhraničnú prístupnosť

zostaviť dôkazné podklady, aby sa lepšie prijímali rozhodnutia

28 krajín EÚ spolu s Nórskom, Švajčiarskom a Lichtenštajnskom majú spoločných takmer **40 pozemných hraníc** a viac ako **440 regiónov** sa nachádza pri najmenej jednej hranici.

“*Pohraničné regióny majú zásadný význam pre rast Európy. Tvorí sa v nich vyše štvrtina HDP EÚ, a teda sa pozeráme na zlatú baňu možností.*”

Komisárka EÚ pre regionálnu politiku Corina Crețu

INFORMAČNÉ MIESTO: 4 – PLATFORMA OTVORENÝCH ÚDAJOV

MÁTE NEJAKÝ PROBLÉM, KTORÝ BY STE CHCELI PREBRAŤ V RUBRIKE INFORMAČNÉ MIESTO V BUDÚCICH ČÍSLACH PANORAMY?

CHCELI BY STE, ABY SME NA PLATFORME OTVORENÝCH ÚDAJOV EŠIF ZVEREJNILI NEJAKÝ DÁTOVÝ SÚBOR? V TAKOM PRÍPADE NÁM POŠLITE E-MAIL: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

Pohľad na regionálne investície z vtáčej perspektívy

EÚ uvoľňuje 454 miliárd EUR na investície prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) v rámci finančných prostriedkov viacročného finančného rámca (VFR) na obdobie rokov 2014 – 2020. Kde sa nachádzame z hľadiska platieb EÚ v polovici programového obdobia?

Kým investície sú neoddeliteľnou súčasťou regionálneho rozvoja a hlbšej súdržnosti, verejné peniaze sú dôležitým katalyzátorom. S cieľom umožniť občanom sledovať peniaze európskych daňových poplatníkov vo svojom regióne a krajine je EÚ pripravená ponúknuť im v reálnom čase (každodenne) 360° pohľad z tzv. vtáčej perspektívy na základné zdroje.

Každoročný náhľad na EŠIF

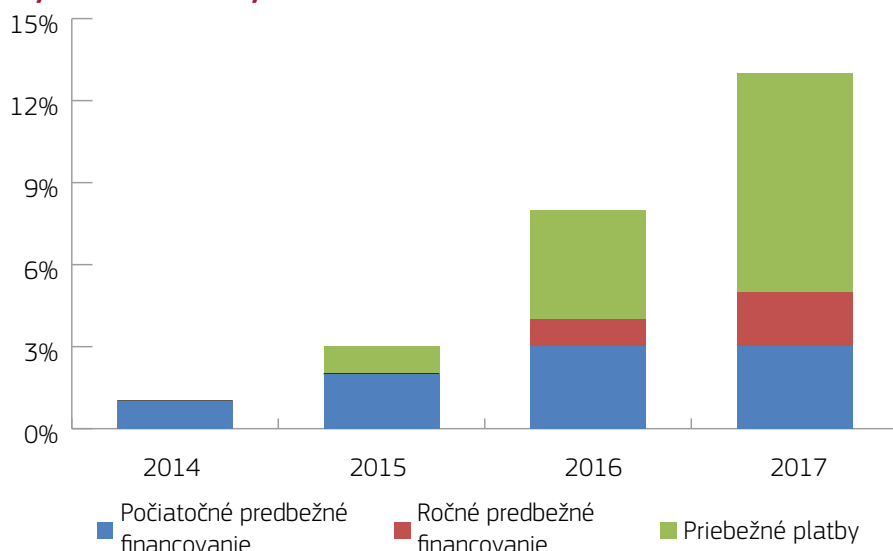
Z analýzy finančnej realizácie viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020 z hľadiska platieb EÚ vyplýva, že trend predchádzajúcich programových období pretrváva pre

všetky fondy v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programy sa začínajú finančnou podporou z prijatých záloh, tentokrát v prvých troch rokoch (počiatočné predbežné financovanie) a neskôr deklarujú výdavky Komisii na zabezpečenie úhrady (priebežné platby).

Únia sa v dôsledku účinkov na hospodárstva EÚ spôsobených finančnými krízami v minulosti rozhodla zvýšiť svoju počiatočnú podporu investíciám, a to vložím hotovostných prostriedkov v členských štátoch, a to aj prostredníctvom dodatočného predavku (ročné predbežné financovanie). Tento údaj sa v období rokov 2016 až 2023 každoročne sprístupňuje. Životnosť každého ročného predbežného financovania je jeden účtovný rok, v ktorom ho musia členské štáty pokryť výdavkami deklarovanými Komisii a implicitne si ho ponechať ako priebežnú platbu. V opačnom prípade Komisia vráti túto zálohu bez toho, aby tým boli dotknuté pridelené rozpočtové prostriedky príslušného členského štátu.

Nižšie uvedené časové rady predstavujú tieto tri typy platieb na kumulatívnom základe pre všetky EŠIF, ktoré vykazujú finančnú realizáciu vo výške 13 % ku koncu augusta 2017.

Celkové platby EÚ zo všetkých EŠIF

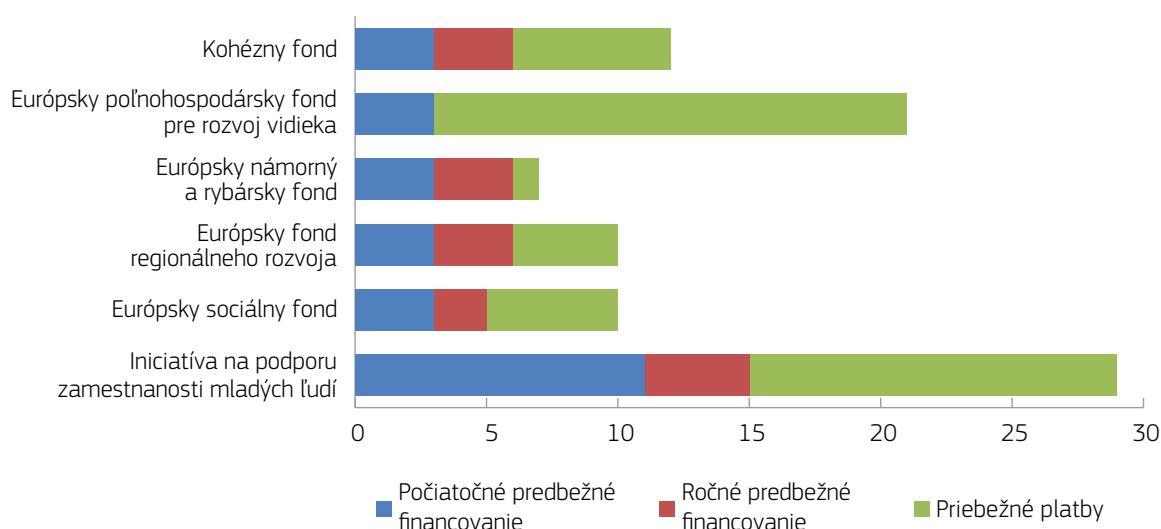

Viac ako polovica všetkých finančných prostriedkov EÚ sa spravuje prostredníctvom EŠIF (t. j. 454 miliárd EUR), pričom veľká časť sa poskytuje prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (196 miliárd EUR) na podporu vyváženého rozvoja a spoločnej prosperity v 276 regiónoch EÚ. Z finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii v rámci EFRR, bolo do konca augusta 2017 spotrebovaných 9 % na opatrenia na podporu zamestnanosti, rastu a investícií.

32 miliárd EUR. Najvzdialenejšie alebo severné riedko osídlené regióny sú takisto uznané jednotlivito a vykazujú veľký pokrok, pokiaľ ide o finančnú realizáciu, pričom 11 % ich pridelených rozpočtových prostriedkov vo výške 2 miliardy EUR sa spotrebovalo do konca augusta 2017. Zvyšné pridelené rozpočtové prostriedky z EFRR, t. j. 9 miliárd EUR, sa zrealizujú prostredníctvom programov INTERREG, pričom medzi regiónmi a členskými štátmi prebieha cezhraničná spolupráca.

Celkové kumulatívne platby EÚ podľa fondu

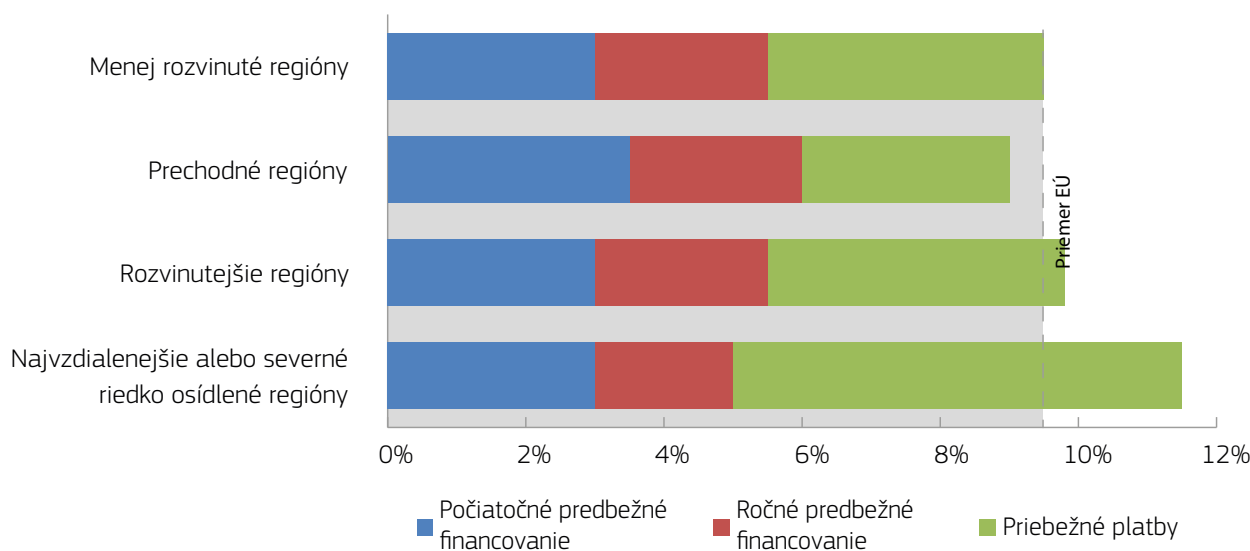

Zameranie na EFRR: aká je naša súčasná situácia?

S týmto veľkým dôrazom na regióny EÚ sa programy EFRR na obdobie rokov 2014 – 2020 formujú na kategorizáciu regiónov EÚ do troch hlavných typov: menej rozvinuté regióny, ktoré počas sedemročného obdobia dostali 129 miliárd EUR; prechodné regióny s 24 miliardami EUR; a rozvinutejšie regióny, ktoré získali

Pri porovnaní výkonnosti členských štátov z hľadiska výdavkov deklarovaných Komisii možno na jednej strane dospieť k záveru, že veľká väčšina má tendenciu maximalizovať využitie dostupných finančných prostriedkov tým, že požaduje náhrady od Komisie, pričom Fínsko je na konci augusta 2017 na prvom mieste.

Celkové kumulatívne platby EÚ podľa regiónu: Európsky fond regionálneho rozvoja

Na druhej strane možno poznamenať, že niektoré členské štáty sa rozhodli rozšíriť využívanie záloh a oddialiť možnosť prijímania náhrad. Vzhľadom na to Komisia zavádza disciplínu tým, že ukladá využívanie viazaných finančných prostriedkov EÚ najneskôr do konca tretieho roka od okamihu ich sprístupnenia (známe ako pravidlo o zrušení viazanosti finančných prostriedkov „n+3“), inak o ne členské štáty prídu.

S prihliadnutím na blížiaci sa VFR po roku 2020 sa objavuje nové motto: vedomosť posilňuje občanov. Každý občan je vyzvaný, aby sledoval využívanie finančných prostriedkov EÚ,

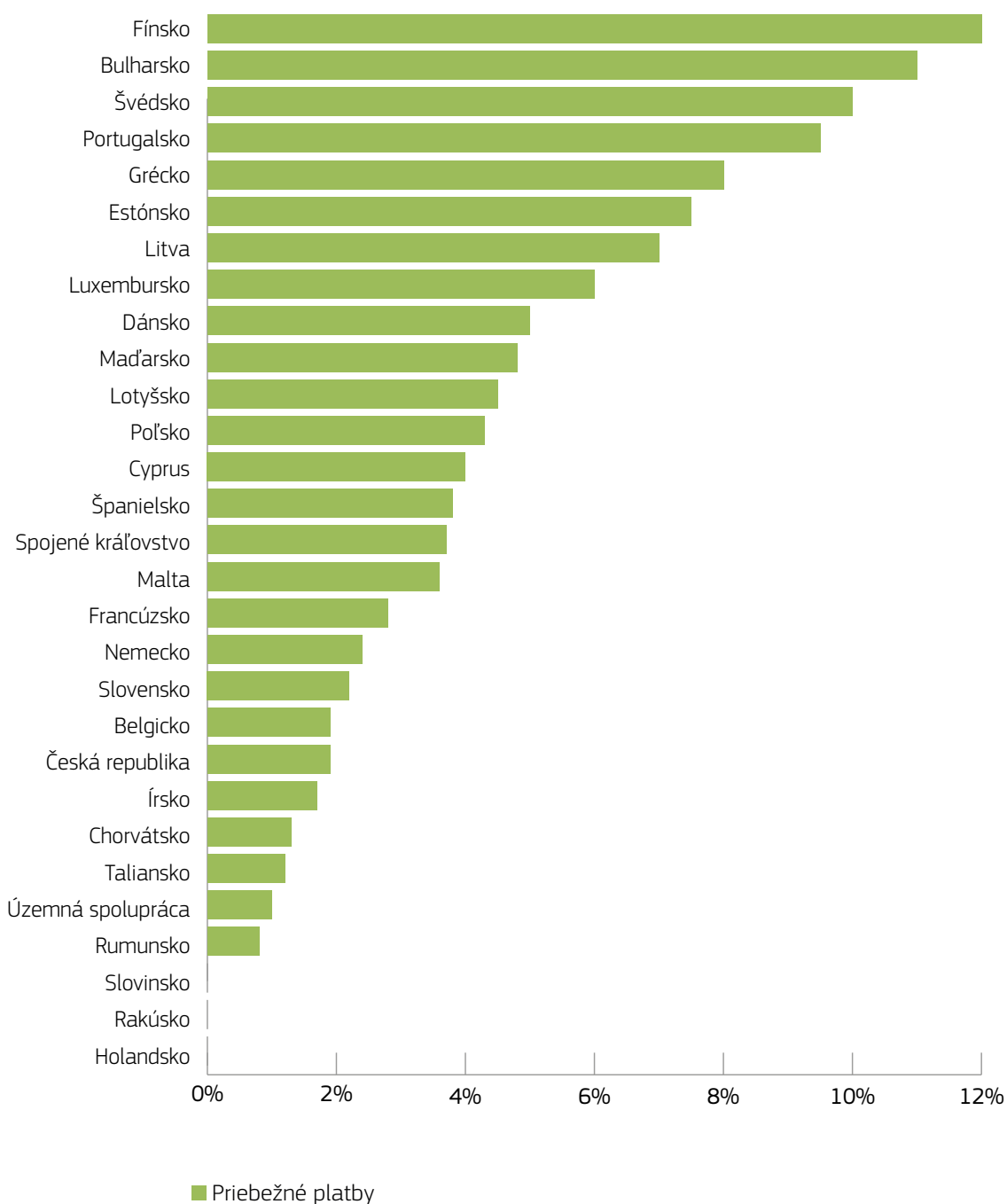
aby si mohol vytvoriť primeraný názor a zúčastňovať sa na diskusiách o budúcnosti Európy.

Chcete zistiť, kde sa nachádza váš región a krajina, pokiaľ ide o prijaté platby EÚ? ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Využite náš nový denne aktualizovaný súbor údajov a prispôbte si vlastné grafy na <http://bit.ly/2wUf3nA>

Celkové kumulatívne platby EÚ podľa členských štátov

PROJEKTY

BEZPEČNÝ PRÍSTAV PRE VÝLETNÉ LODE SMERUJÚCE DO PORTA

**CELKOVÉ INVESTÍCIE:
45 541 041 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ:
25 495 826 EUR**

Novopostavenou budovou terminálu pre výletné lode sa zlepšuje prechod do severnej časti Portugalska pre luxusné plavidlá, čo podporuje cestovný ruch a hospodársky rast tohto regiónu. Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) financoval projekt umožňujúci prístavu prijať väčšie výletné lode.

Porto, druhé najväčšie mesto v Portugalsku, ktoré sa nachádza na rieke Douro pri pobreží, je pre mnohých turistov nevyhnutnou destináciou. No aj napriek jeho pobrežnej polohe sa prístup pre medzinárodné luxusné oceánske plavidlá predtým zamietal, keďže zariadenia v Leixões neboli schopné poskytnúť im priestor.

Projekt financovaný z EFRR vyplynul z toho, že cestujúci na veľkých výletných lodiach by mohli Porto navštíviť, ak by došlo k modernizácii zariadení v Leixões. V dôsledku toho cestovný ruch v regióne okolo mesta Porto zaznamenal prudký nárast návštevníkov, odkedy sa v prístave vybuďovala nová budova terminálu pre výletné lode.

Všetko v najlepšom poriadku

Vďaka novej budove bolo vytvorených 210 pracovných miest a miestna komunita z toho profituje ešte viac, pretože terminál je teraz sídlom Centra pre námornú vedu a technológiu Univerzity v Porte. Zariadenia na univerzite zahŕňajú laboratória, škôlku pre morské organizmy, ako aj vivária na udržiavanie morských živočíchov a rastlín.

Mesto Leixões je strategicky umiestnené ako najzápadnejšie stredisko koridoru základnej siete v rámci transeurópskej dopravnej siete (TEN-T), ktorý je súčasťou kľúčovej iniciatívy EÚ v oblasti nadnárodných dopravných trás.

Modernú bielu budovu navrhol Luis Pedro Silva, pričom má tvar trupu lode s oblúkom 800 metrov od pobrežia a už teraz sa stala architektonickou pamiatkou regiónu. Kotviace mólo bolo postavené tak, aby pri ňom mohli zakotviť aj väčšie výletné lode s dĺžkou až 300 metrov, spolu so súkromným prístavom, ktorý má 170 nových kotvísk špeciálne prispôbených pre plavidlá na lov lovnou šnúrou. Existujúca vonkajšia stena prístavu bola rozšírená na priemer 600 metrov a morské dno vybagrované do hĺbky 10 metrov. Bolo postavené aj riečno-morské nábrežie osobitne pre menšie plavidlá, ktoré turisti využívajú na krátke prehliadky pozdĺž rieky Douro.

Európska komisia investovala 25 miliónov EUR do financovania výstavby terminálu a pridruženého súkromného prístavu a zariadení, čo predstavuje 45 % celkového rozpočtu vo výške viac ako 57 miliónov EUR. Od jeho otvorenia sa výrazne zvýšil počet výletných lodí a cestujúcich v tejto oblasti vrátane niektorých z najluxusnejších plavidiel na svete, čo výrazne podporilo cestovný ruch Portugalska. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://bit.ly/2xhSBoe>

PROJEKTY

INTERAKCIE ČREVNÝCH BUNIEK POD MIKROSKOPOM

**CELKOVÉ INVESTÍCIE:
5 160 086 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ:
2 580 043 EUR**

Spolu s Európskym fondom regionálneho rozvoja výskumný klaster Alimentary Glycoscience Research Cluster (AGRC) v írskom meste Galway skúma, ako naše črevá reagujú na škodlivé a neškodlivé organizmy. Toto spoločné úsilie je prvým krokom smerom k vývoju nových liekov na zlepšenie zdravia čriev.

Írsko sa postupne stáva špičkou, pokiaľ ide o ďalší rozvoj pomerne nového odboru glykovedy. Tento nový odbor sa zameriava na úlohy komplexných cukrov v interakciách so škodlivými a neškodlivými baktériami. Rakovina, mikrobiálne infekcie a zápalové ochorenia sú ovplyvnené črevnými baktériami, a práve preto je tento výskum veľmi dôležitý. Výsledky klastra by sa mali podieľať na vývoji nových liekov, preventívnych opatrení a diagnostických metód.

Spojením vedeckých pracovníkov z rôznych disciplín, a to od mikrobiológov, výpočtových vedcov a chemikov spolu so samotnými glykovedcami, sa AGRC zameriava na budovanie odborných základov v oblasti glykovedy, ktoré už boli v Írsku vytvorené. Pokroky v tomto odvetví doplnia už silný profil výskumu tejto krajiny v oblasti zdravia tráviaceho ústrojenstva, kmeňových buniek, rakoviny a imunológie.

Výsledky by tiež mohli mať vplyv na vývoj liekov a liečbu infekčných ochorení, ktoré nesúvisia s črevami, keďže výskumníci odhalili všeobecné údaje o správaní patogénov a bunkovej odpovedi, ktoré by sa mohli aplikovať aj na iné ústrojenstvá.

Inteligentný prístup

AGRC sa najskôr zameria na reakciu črevných buniek na infiltráciu škodlivými a neškodlivými organizmami predtým, ako sa vytvoria nové platformy na analýzu glykánov pre ďalší výskum. V rámci tohto klastra sa tiež vytvárajú partnerstvá medzi vedcami a inžiniermi v akademickej a priemyselnej sfére, spájajú sa rôzne zručnosti a skúsenosti v záujme podpory technológií a inovácií.

Očakáva sa, že tento výskum bude mať významný komerčný vplyv na farmaceutické, bioanalytické, mliečne a potravinárske odvetvia, čo prispeje k rastu írskoho hospodárstvu.

V súlade s národnou inovačnou stratégiou a vďaka prispievaniu k „inteligentnému hospodárstvu“ je AGRC jedným zo strategických výskumných klastrov Írska, ktoré sú špecializovanými odbornými centrami roztrúsenými po celej krajine. Írska nadácia pre investície do vedeckého a inžinierskeho výskumu Science Foundation Ireland podporuje vytváranie takýchto klastrov na riešenie kľúčových výskumných otázok v špecifických oblastiach, podporuje rozvoj technologických spoločností v Írsku a prispieva k celkovému hospodárstvu Írska.

Doterajší pokrok v oblasti glykovedy bol vedený uznaním dôležitosti glykómie pri zlepšovaní črevného zdravia. Cieľom klastra je najmä poskytnúť stavebné prvky pre ďalšiu vlnu diagnostiky a terapie, ktoré umožnia pacientom s rakovinou, pacientom so zápalovými ochoreniami a pacientom s mikrobiálnymi infekciami v budúcnosti prístup k lepším liekom. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.agrc.ie/>

PROGRAM

18. – 19. OKTÓBRA 2017

Budapešť (HU)

6. výročné fórum EUSDR

---

23. – 24. NOVEMBRA 2017

Mníchov (DE)

Výročné fórum EUSALP

---

27. – 29. NOVEMBRA 2017

Rotterdam (NL)

Fórum miest

Ďalšie informácie o týchto podujatiach môžete nájsť na webovej lokalite Info regio v časti Podujatia:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/newsroom/events/

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani iná osoba, ktorá koná v mene Komisie nenesie zodpovednosť za možné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2017

PDF: ISSN 1725-826X

© Európska únia, 2017

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja.

Politiku opätovného použitia dokumentov Európskej únie upravuje rozhodnutie 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Printed in Belgium

Tento časopis sa tlačí v angličtine, vo francúzštine, v nemčine, bulharčine, gréčtine, španielčine, taliančine, poľštine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol uzavretý v septembri 2017.

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © Shutterstock – Mikael Hjerpe

Strany 4, 5: © Európska únia

Strana 6: © Európska únia

Strana 8: © Portugalsko, ministerstvo pre plánovanie a infraštruktúru

Strana 9: © Česká republika, ministerstvo regionálneho rozvoja

Strana 10: © Lotyšsko, ministerstvo financií

Strana 11: © Nemecko, štátne ministerstvo Bavorska pre európske záležitosti a regionálne vzťahy

Strana 12: © Regionálna rada juhozápadného Fínska

Strana 13: © Región Korutánsko, Rakúsko

Strana 13: © CEMR

Strana 14: © Confindustria

Strana 15: © Housing Europe

Strana 16: © Európska únia

Strana 18: © Biopark

Strana 18: © Región Västra Göteland, Švédsko

Strana 19: © Pixabay

Strana 20: © Kansens voor West

Strana 21: © DEV'UP Centre-Val de Loire

Strana 22: © MOT

Strana 23: © Kacper Kowalski

Strana 24: © Európska Komisia

Strana 27: © Európska Komisia

Strana 33: © Øyvind Lund/región Värmland

Strana 34: © Severné stredné Švédsko

Strana 42: Fotografia 4 © Klas Fritzon; Fotografia 6 © European CBRNE Center, Univerzita Umeå, Švédsko; Fotografia 7 © Carina Sundqvist

Strana 43: Fotografia 8 © Perry Nordeng/ESS

Strana 44: Foto Teijo Liedes © Antti Leinonen

Strana 45: Foto Silvia Martinelli © MAD

Strany 46, 47: © Európska únia

Strana 53: © Portos do Douro e Leixões

Strana 54: © Jared Q. Gerlach

ZOSTAŇME V KONTAKTE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Úrad pre publikácie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Kommunikácia – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu